

Atitudine,
ulo.

rez bathea
scinalat-

un ez
tokeberen

ca -

endoaren

aren e -

emetik

Paulo

ren ho

porta

ste

h

zerijan

an

dias

Kode

Sermon

"Stephanus autem plenus gratia et fortitudine, faciebat prodigia et signa magna in populo".

"Bada, Istebelt, graziaz eta indarrez beha zelarik, egites zituenz ilhulgarri eta scinalatze handidit populuan".

Exode

Christino maiteak! Egun ez dugu presetti ohoratzen Jordon Isteberen martyria eta zerurat hegaldatzea - ezik horiek phestatzen ditugu abendoaren 26^{an} - bainan haren gorpuzaren ediritea edo atzemaitea, Jerusalemetik ez urrun, Gamaliel, Jordon Paulo irakatsi zuen gizon jakintsuaren hobia. Bada, Jond. Isteberen ehortz lekhuaren zen batere jendek uste ruten tokian. Gamalielk beraz, mirakuluariki agertuz Luziano zerigan aphez bati, behar izan ziren erranon zauden haren beraren, Abdias bere semearen, Isteberen eta Nikode

no Jesusen diripuluaren kezurrak. ²

Kutxak edunin zituzten eta Toteberena
ideltitzearrekin, 73 eri sendatu ziren
eta ^{haren} errelikatik Jerusalemerat ekhart-
zeko bitartean, euri goro bat egin zuen,
baitzen beharra, idorte handi bat ze-
lakotz aspaldi hartan.

Jord. Toteberen gorputzaren edireitea
dugu beraz egun ohoratzen, giritino
maiteak. Hargatik parada huntaz
nahi naiz bolatu sainduaz beraz, zuen
mintzatzeko.

Behin baino gehiagotan aditu dugue
zuen patroin sainduaren bizia; dadu-
kat ere Toteberen egintza gutiz gehienez
oraino oihortzen zaretela. Guzia gatik,
or da etsemplu handien erreberitan
begien aitzinean ezartzea, sekulan
baino gehiago lehia gaituzen heyeu
urhatsak segituz, bi zi saindu baten

eramaitera, gero behieretlo zorian³
egin erranesko hartaz goratzeko.

Gizona abantzko baino gehiago orai-
no aldakor da arimako gauzetan;
Jrenia da ^{edo mingo} hartu d chedean berriz
finita dadien. Hortakotz daitzuet
bi hitzez erranen zer zen Totebe zuen
patroin saindua, nola bi zi, nola
hil izan den. Hori laburuki, zuen
orhoitmentuaren freskatzea gatik;
gero gogoan erabiliko ditugu sain-
du horren berthuterik berezienak
eta berthute horiet darrairakoten
egintzak, eta ber dem borax chede zin
bat hartuko dugue horrek bezala egi-
teko. Totebe saindua, oihortz egizu
guretzat!

Corps du
Discours

Denik ez daitzigu segur-
rik saindu horren lehenbiziko ur-
then garnean. Juduen odoletik zela

gauza agerria da, nahiz behar badaⁿ
ez zen Judean sortua. Elizako aita
batek dio Jesus beraren dizipuluetar-
rik zela. Gauza segura oidean, Jotebe
girstino bat arklarra eta sarindua
ren, apostulek hartatu zutenean
bertze seikiri diakre izaitko. Huna
zereen gatik. Judeaz Kampoan sortua^{ren}
ziren juduak errangura ziren zeren
eta lekien arteko albarquntzak
ez ziren Judea beretko albarquntzak
berain ontoa ikhusiak; ez zela letaz
astki konturik egiten albarquntzer
egun guziez emanak ziren soleimen
duban. Orduan apostulek, ez za
dien gebiagorik gertu, eta hiz-
katzetik nabasmen durik izan ju
duen artean, igendarazi ziorkatzen
populuari sarpi gizon Jainkoaren
beldurra zutenak eta Izpiritu sain

duaz argituak. Populuak hantu on
egin baitzuen, onetoi zituzten ere Apo-
stoluek sarpi hartetoriak eta lehen
bizikorik berehia izan zen Jotebe,
bertze guziak baino Kharitsuaz bait-
zen. Apostoluek onetoi eta, estkuak
ledatu ^{zaitzen} zaitzen buruaren gainean,
orai ere ^{diakron} ordina zonetan egiten den be-
zala, Izpiritu Sainduaren jantuaraz
toko lekien gaurera, amorega gatik eta
susta zitzen eta ichur lekien ^{barikon} gaurer-
ra egimbiden ongi bethetzeko behar
zituzten grazia guziak. Bidda, Is-
tebek, erran dugun bezala, egiten
zituen ikhuzgarri handiak ^{populuari}
Hortik jeltu ^{zaitzen} zaitzen judu aitzin
dari batzu eta, bere irakaspen galgar-
rien medioz, nahi zutes beren ganab
bildu. Barian ez zezaketey ibardok
Joteberes zuhurtziari eta haren bhar
za sustatzen zuen Izpiritu Sainduari

Orduan juduak populua asaldarazi
zuten eta ekharri Istebe tribunalen
aitzineran. Han, aphez handiak gal
detu zioen gauzak lekhuoket erran
bezala zirenetz. Istebek ihardetri
zuen goratti, erantzute edo predikatu
bat eginez mintzagarria; mintzatu
zen askartki, juduek erakusten zio-
telarik, Ioskribu sainduen mediotz,
Mesias edo Salbatzailea ethorri zela
Jesus Jaunaren baithan, heyek aldi
Izpiritu sainduari behi ihardotz,
Lainbetez ikhuzgarri izanatik,
hilarazi zutela Jesus hura bera, ho-
benik er zuen Justua. Hitz horiek
aditzean, dio liburu sainduak, era
bian zauden juduak eta hortzez
harrahan. Istebek ordean zenerat
behatez, ikhuzi zuen Jainkoaren
lura edo ospea eta ospe haren erdi-
an, Jesus ^{zutek} jauna bera Aitarean estki

nean eta ikhuzgarri hortaz pkan
te eman zioten judueri. Hanek al-
di oihuka, beharriak sapatzen zituz-
ten, erakusteko bezala burko egin
zuela eta Jerusalemetik Kamporat
iraganik, Larrikatzen zuten Istebe.
Saindua othortzean zagoen, zerrala
rik: "Jauna, ez Jesus Jauna, zura
ganat zazu ene arima!" Gero bel
Lainkatu eta erran zuen goratti,
"Jauna, ez dezagotela konturik
iduk behatu hortaz" eta, horiek
erraitzean, lekhatu zen Jaunaren
baithan. Bada Saul, jondoni Pau-
lo, Elizako printze eta apostolu
handia izan behar zena, han zen,
onesten zuela Isteberen hitzrea.
Orduan, presuna Jainkotiar bat-
zuek hartu zuten gure sainduaren
gorphutza eta dolu minetikin hortz

Erran bezala, laburki begien aitzinean
eman darotzuet Isteberen bizia. Deza-
gun ikhuz orai red gatik honela sain-
dute den eta merejitu dire, martyrisoen
khoron paregabea. Bada, saindu bak-
lotchak, berthute guziak izana gatik
J. Christo gure jaunaren iduriz, badu
biskitartean berthute berezi bat, bertze
gunien artetik edo gainetik agertzen
dena, distriadura berezi batekin;
bala nola lore multzo batean, bat
baita bertze guziak baino ederragoa
edo usain hobetagoa hedatzen duena.
Isteberen baitkan miresten dugu in-
darrerko berthutea. Ikhusi dugu
alabainan zer khor sainduarekin ja-
sarri zaioten Judueri, errantzuten
zuelarik goraki bere Jainkoa, Jesus
jauna, Juduek hilarazia. Ikhusi
dugu ordu arte ere eta lehenik
diakre ordenatu gan arteo, saindu

ki bizi izate zela; gerostik ere, aise
pentsatzeko da, behar zen artha gu-
ziarekin bethi zituela bere egimbideak.
Bertzeren diruarey eskutan erabiltzea
fentagarri da. Amuak arraina bezala,
nahi du urheak zure bihotza bildu.
Istebek, erraiten ahal dugu, ardit
batearainoko guziak zituela behar
zuenen bihurtzen, berak bargatik
bihotza bethi munduko ontasun gu-
zietarik deslotzea zantalarik, bethi
zerurat altxatua. Bertzalde, ez dute
dudatzen, Jainkoarey grazias honela
ibardetsi ondoan, ukhan zuela jau-
naren ganik, leu burua emaitzetan
garbaitzerat eyter ez duen Ontasu-
narey ganik, ukhan zuela, diot, Je-
suset bezala martyrisoarey pairatzeko
grazia esin presaturtzkoa. Erit Istebek
pairatu du Juduey ganik eta paira-
tu bere etsier erraiterainokoa,

Lurras Jesus jaunak bezala: "Er deza
zotela bekkatu hortaz konturik egin".
Uste othe dukegue, bada, girstinoak,
ez zuela Itsebek Jainkoaren grazia be
rezi bat behar, indat berezi bat horren-
bertzeren pairateko eta oronez buruan
bere etaiet hoin bihote onez barkhatze
ko? Nondik heldu zaien beraz hor
relakhor eta berthutea? Entzun za
gue Espiritu Saindua bea erraiten
lastian narrana: "Bada, Itsebek,
graziaz eta indarrez behea zelarik
egiten zituen ikhuzgarri handiak
populuan." Gogo eman duzue hitz
sabratu honiet eta ikhuzi duzue It
tebe graziaz behea zela. Biziz zen Jain
koaren baithan. Haren katigorape
guziak, haren bihotzeko mohimendu
guziak, haren elhe, urbato guziak,
Jainkoarentzat ziren, haren laudagan
ni, haren ohoretan, haren ospe edo

loria handienarentzat. Jainkoaren
indarraz zen beraz ber bereziki gure
saindua sustatua. Erraiten abal zuen
haret ere bertze orduz Jondoni Paulok
erranenez duena: "Omnia posum in
eo qui me confortat = Oro dezaz ket
ni barkartzen naueanaren baithan".
Harrutzen barkare sainduet nola
jasan izan abal dituzten horrelako
oinatze izigarriak, horra noy den se
gretua, horra noy den gizonaren a
phaltasuna goratzen, haren herbaile
tasuna sendatzen, arkatzen duena
Hura da Jainkoaren grazia. Hura da
arina garbia, Jainkoaz sustatua,
Erinikate saindua beraren egoitza den
arina hura. Horren gatik dire ikhuz
ten egintza handiak sainduetan ^{beraziki} bere
ziki; horren gatik dire ikhuzten orai
ere, bihotzeko lañotasun, garbitasun
horren gatik, hoin bertze presuna Jain

Kotiar, ala gizon, ala emazte, egiten¹²
gogotik miresten ditugun egitate eder
gusriak. Horregatik zituen Itebek
egiten gausa espantagarriak, propulsa-
ren aitxinean; horrey berarik gatik er-
boimbertze pairatu zuela etsaien phar-
tetik. Ab! banian mundu nagituak,
mundu goibelduak, atseginen ondo-
tik ustelduak, Satanen erresumak,
erik errana da hura dela mundu
hurbako printzea, munduak bai,
bere itsumendu zoragarrian, ez bai-
tu aditzen arimako bihi hori, sakri-
fizioa, pairamena, bortxua galdet-
zen duen biri hori! Jari egiten du
lehenik, gero hasarratzen da, azke-
nean persegitzen gaitu, eta ez du
ikhusen, dobakabeak, Jankoa-
ren zerbitzariak atsegin beregi bat duela
hartzes zerey duen pairatzen bere Jai-
karentzat. Aipak bezala eginez,

nausiak bezala eginez, ez othe da¹³
semea, zerbitzaria, lehen aditxide
izanes, eta, Jesus, pairatuz, zerurat
hegaldatu den bezala, othe gria gu ere
nabigabetan girenak, zerurat egun-
bater hegaldatuko, bethieretko zozionaz
goratzeiko? Bai, jiristino maiteak,
igurikitzen abal dugu eta behar du-
gu lagore hori. Hek dia bakharria
zerura deithuak eta zerna saritzat iza-
nen dutenak, Jesus Christok bezala
egiten dutenak, Jiriritu sainduak
berak diizen berala. Hori da bidea,
gurutzearen bidea; ez da bertzerik;
hori behar dugu segitu. Egia hori
ongi adi eta bihotzean barna sarthu-
rik atchik dezagun, amore gatik
eta ikhusen ditugun eta ikhusen
ez ditugun etsarik ez gaitratzen khor-
doka, ^{eta} egia honetik gure bihotzetariki
khen eta, lekhen orde ezartzeiko.

sekulakotz galduko gaituzten mun-¹⁴
duko irakaspenak.

Berba gauza bat, giniostino mai-
teak; entzun dugue nola Itebe
sainduak, barrikatsen giter dembor-
ran, othoitzean ari zen: "Jesus jauna
zure ganat egizu ene arima". Eta chu-
tik zagoen hitz eder horiek erraitean.
Bainan gero belhaunkatzen da, dio
bethi liburu sainduak eta galdegiten
du barkhamendu bere etsaientzat.
Zerako, giniostinok, chutik dago
beretako othoitzean ari delarik, zer
tako aldiz belhausitko bertzentzat
oihuz Jainkoari dagolarik? Ah!
zeren ber berak barno gehiago baitzi-
ren oraino othoitzes behardun haren
burregoak! Harek pairatzen zuen,
bainan pairatuz Jesusen baur zin
eta egiazko agertzen tzen eta iklu-
sia zuen zeruko ospea eta ospe

haren erdian Jesus bere Aitareu es-¹⁵
kuinean chutik, erraitetko bezala
bere zerbitzari azkarrari: "Guduka
hadi, ago gogoa sendorik, nik ema-
ner daiat bethi irauney duen gar-
bait saria. Guk ere igurikitzenahal
dugue segurti, ez, nahi badugue,
Jesus jauna bere ospetan bizirik iklu-
nitko dugula, bainan hui eta har-
taz goratzeko zoriona izaney dugula.
Aldiz gure etsaiak hersturetan bi-
ritko dire; Jainko jauna dute lai-
dostatu eta hartatik justuek ban-
no gehiago badute othoitzaren behar-
ra salbatzeko. Eta Jainkoarekin
basasunean bi zi den arimak, gogo-
tik, bere nausiak bezala egitea gaitik,
horrela othoitz egines du bere burre-
goentzat. Eta orai ere Chiza persegi-
tua den dembora latragarri buntan.
Johan dire presuna Jainkotat bat

zu, erresuma az Kampu, gaichtoen ¹⁶
laidoak, trufak eta gaizkiak jasanez,
bainan Jainkoa beretikin - Hura nihun
erin khendua baita - eta etoiez
mendekatur..... othoitz eginez. Ur
chiripa bat, dio ermitau saindu
batek, Kantuz ari den bezala, nahi
dez beren bat harri barkerat artbiti
ak izanikan ere, ber gauza, diot,
guk ere behar dugula, Jesusen, Este
be sainduaren, saindu guzien iduri
ko, bizi alegera, arima roseguan,
Jainaren laudoniak errepikatuz,
nahi gabe honen guzien erdian.

Justinio maiteak, dezagun egun
mineto Estebe patroin saindua, Jain
koak begien aitzinean emaiten dau
kuna. Jain Gorikoak ez derauku
goldegiten odolaren ichurtzea, bai
nan nahi du bakkhotekak bere heria
ren arabera, bere estatuaren ara-

bera, dohain eta grazien arauera, ¹⁷
egin dezagun sainduak egin dutena.
Eta herri huntako arimak bereziki
beren patroinak bezala bizitzera
lehia ditezela. Zuek ere izan behar
duzue Esteberen berthutetik, indar
saindu hartarik zombait phendos
eta hortarakotz lehenik, erran du
gun bezala, izan gaiten garbi. Jain
koak nahi duena egin dezagun gure
bihotzean. Gauderey laño, amultsu,
preste eta bide hortaz agrados Jain
ko jaunari. Norbeitak balin badu
zorigailza bekkatu mortalaz ari
na bestua izaitako, galda dezala
Jesus amultsuari kontrizione per
petaren iraitako grazia amoreza ga
tik eta leher bai lehen Jainkoaren
adiokidantzan sar dadien. Erdu
Jesus jaunak bertzenik galdetzen,
zuen bihotza nahi du "Fili, nahi nahi" car. l. 100

Urrikitara sar ditela beraz arima hek¹⁸
zeren Jainkoaren ontasun neurri ga-
bea laidosatu dutes, adichkidantz^a
berregin desatela Jesus Jaunarekin
eta gero lehembiziko colesioan beretik
bekhatuak aithos ditzatela, zeren
eta barkhamendua izanikan ere,
aithormen hoi gelditzen baita bekhi
egiteko. Hala egizue, guristino mai-
teak, zorigaitzez arima hila dute
zuen phondutik edo lehen bai lehen,
eta herioaz joak izatea gerbatzen
bazarete zenua zabalik idopliko da
zuentzat, gai izanen baitzizte han
sartzeko. Graziazaldiz arima
bestitua, eder daukatena, galde
gin dezatela bekhi grazia hortan ^{behen}
iranteko lagore handia. Arima
gisa hortan jainkosatua duguela
rik, indarrez beheak izanen zarete
^{Jesuaren beldutik ez dugue izanen.}
Alabainan, zerk izituko gaituz

tete? Gizonetik, jaidura gachtuen¹⁹
zap rebatzeak, fernuko botherek?
Bainan, horiet guziak. Jainkoa-
rekin, bazare, ez deus bilbakkaturko
dire; garharturen dituge. Gauden
beraz lothurikan Jaun Gorkoari. Hor-
tik nahiko dugue bekhi egin Harek
manatzen darokuna, hari etsegin
ekhartzen dicena. Eta nola Jesus
Christo gure Jaunak manatzen bai-
terauku bere Ebangelio sainduan et-
saiet beres behar dugula barkhatu,
egin dezate ^{gun} gut ere Itsebek bezala
Ez dezagun nehoentzat ajherkun-
derik izan. Bendituko dugue as-
kotan, bereziki gure naturaleza ez
kara ~~eta~~ borhiz balin bada, odola
jausten gure zainetan; bainan,
graziaren medioz, flakaturen ditue-
gu jazartze horiet berak, bederen
ez dugue bekhatuak erinen, eren

duz mintzo direla eta Jainkoak grazia²⁷
bereziak fagoratzun dituela zues gidatzeko.
Halaber egos triso, gasteak, eta ibardotz
tentamenidues. Orhoit zaitezte gartebatusu
na choragarri, lilluragarri dela; lore
baten pare iragaiten dela eta ez dela
gostatuz biltzen zuhurtzia. Loreak behar
lukete bethi igurtkia, bethi uda edo prim
dera, eder, fresko, distirant egoteko.
Bada, zabartzeak, igurtki eskasez bezala
zinsaitzen du jendea; bainan bada
gaur bat zinsaitzen, hister, goibeltzen
ez dena, hura da zuhurtzia, arimako
baltea, graziaren igurtkiak gostatzen, bi
arazten duena. Zuhurtzia saindu hori,
arimako sesegua deragun bil eta atal,
gainerakelkoak ez deus dira, banitate,
hutsalberia, Espintu Sainduak disen
bezala. Eta baldin gartebasuna arin
ki iragan ondoan, Jainkoaren etsai,
norbeitik zabartzian eta familiaria

izanen denean, Jainkoaren lagunt²⁸
za bereziak gauean khonda ebal o-
the lesatke? Badakit Jainkoak
grazia baitespada^{neiparacipeto}koak emaiten di-
tuela nahi den besain bandia yam-
kan ere bekhatoea, oro salbate na-
hi bairkantu, bainan zuhuru, girista
no hobenduna, hitremaren jalea,
izanen othe zare borondatean aski
azkar Jainkoaren grazia baitespara-
ko honien zure nahiak baliarazteko.
Ez dakizquia arbola zabartua ez dai-
tekela chuchen? Zuztat, bekhatoea,
eris egina izaney dela, ez da egia,
bainan bai gaitz izaney dela eta.....
hiltzen bazare Jainkoarey etraiguan,
oh! orhoitz zaitte zure azker finez eta
ez duzu sekulan bekhatorik egines.
Beharriak dituenak, ^{entzun} "adi dezala"
dautruet nik ere erranen, bertze ordy
yesusek ostes erraiten zuen bezala

Eguz beraz tieso, garte maiteak, eta²⁴
ez arbuia mes jaritka. Gero ma-
hanian eguz behar den bezala; kas a-
pharina jan aitzinetako othoiz Kharitan
bates eta akkaba barden, jaunari
esterrak bikertus. Asti erran dut;
orok aditzen nautsue. Ager aitezte
beraz fededun; aurkhi zaitente besper-
tar multro handian, jaunaren lau-
dorioak errepikatur, dezagun Jainkoen
ohora eta ber dem boran Estebe zuen
patroin saindua

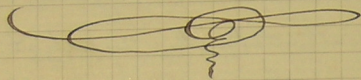
Pieronaisos.

Gogor erakli ditugu, gi-
nostino maiteak, Jordon Estebereu
berthute berezia, graziaen ordoia, in-
darnetko berthutea eta berthute hain
darrizkonak; hartu dugu ere chede-
rina barek bezala egibeko, batak hotzetan
gu hauey heriney, gure estatuaren
arauera. Othoiz dezagun ohoratzen

dugun saindua, gutaz urrikal da-
dien zeru gorenetarik. Badaki nekho-
sa dela zerruatenko bidea; badaki gijo-
naren herbaitamena; badu zupetzat
amodio beregi bat, zuen patroina denaz
geroz. Herri huen garnean dauzka
begiak idekiak; zuentzat othoiztean
dago, bainan Jainkoak ichuri behar
baitute grazia ez denazuela laidozta eta
aria hortaz geldianaz eresta Estebe-
ren othoiztak edo bederen lekien abala
thipiaraz. Jainkoak ez gaitu salbatu-
ren gu gabe. Orduan, egun ohal guziak
egun ditagun, jaunari atezgin emaita-
ko eta Jordon Estebe othoizten dugularik,
hura ararteko hartuz, barek guntzat
othoiz eginer, iraganey dugu bizitze
labur hau, sainduki, jaunaren gogora,
eta hui ordoan, uk haney dugu gull ere,
Jordon Estebel bezala, behinere histu-
ko ez den khoro bates, khoro atua izante

Ho zoria, ezik errana da liburu^u
saindulari, Irpitu sainduaren hit-
zak dire "Viventi dabo coronam."

"Garbaitzaileari emanen diet korona"
Halabiz.

Sermon.

Memorare novissima tua et in aeternum
non peccabis! Orbeit zaita xue azken finez
eta ez duzu sekular ^{ingur} bekhatuirik eginsen?

Giristino maiteak,

Usayaz kampo ditake behor bada
fededunet mintzatzea beren azken finez egun
go egunarekin. Baitas ez da zeren gaiten
espanti baldin eta gure arimen ora aipha-
tu solasez gogoetatzea aurkhitzen badugu
Eta bertalde zer kariaz bilduak zarete egun
eliza huntarat? Dudarik ez da Jainkoari
barkhamendu eskatzeko, lehen bizi-
korik zibaurentzat, zibaurek eginikako
bekhatuentzat, Aldareko sakramendu
sainduaren alderat izan dituzues hoben
guzientzat, ala dela hostasun ^{ephektasun}
ala dela laido ^{laikuek orain lehen laudatzen zuten} ^{laudatzen zuten} ^{laudatzen zuten} ^{laudatzen zuten}
eta atotako laido ^{laudatzen zuten} ^{laudatzen zuten} ^{laudatzen zuten} ^{laudatzen zuten}
diena, zorigaitzez egin izan ahal ditut-

zuen Komunione garaitoz; bigarrene-
korik, egun bantun, mundu zabalean,
agerian ala zokhoetan, gertatzen diren
ituskoria guzientzat, atsegin debek-
tuaz zoratua ^{etorri egun} dabilgarentzat. Bada,
^{onditx. biduratu egun ego pefaratu} zer da hobe, giristinoak? Sorbeiti lai-
dorik ez egitea, ala egin eta bari barkha-
mendu eskatzea? Dadukat bide gabe-
rik ez egitea. Hortakotz beraz, lehiatu
behor gare bekhatutik urruntzera, bai
eta ere ongi eginez Jainkoari ohore
eta atsegin emaitera. Ordean, nola
bekhatuari ihes egin, sentamenduak
garbait eta Jainkoaren gogorakotz izan?
Adita dituzue Espiritu Sainduaren hit-
zak: "Memorare novissima tua etc. Orbeit
zaiteste zuen azken finez eta ez duzu behinere
bekhatuirik eginsen." Horra beraz bidea,
azken finez gogoetatzea. Eta orduan,
giristinoak, bihotza garbi, ethorritko
gare barkhamendu eskatzerat Jesus

maiteari gurentzat bezem batean, iragar³⁰
hutsentzat, bertzentzat ere, erran nahi
dud munduan errebelatuak, uruz eta
josteta, debtuaren gathibo bizi direnentzat.
Jesus onak lagun gaitzala beraz bi gogoeta
salbagarriaren egiten heriotzearen gainean,
hura baita gizonaren lehen azken fisa.

Orok hül behar dugu, gauza
segura, jokie ala aberats, handi ala txiki,
erok, tenor batez, goitxago edo berant-
xago, khondu eman behar diegu
Jainkoari gure biziaz. Arras dan bezala
eman zanykan gorphutz hau, izpirituban,
heriotz behar bezala baliatzeko Jainkoa-
ren loriaren^{gat} eta gure arimaren sallamen
duko. Nota baliatu zare, girstinoak,
emanak izan zanykitzun ontasunez?
Ez izanikan ere behar bada izpiritue
handi batez edo adimes dokaindua
thalendu frangoz abustua, osagarri

oz batez bederen gozatzen zinez eta bazini-
tuen behar zinituen guziak ala ariman,
ala gorphutzear Jainkoaren ezagutzeko,
maithatzeko, zerbitzatzeko eta bide hor-
taz bizitzeari bethiereko heltzeko. Nehor
ez da bairte padakoaren eskasian gel-
ditu. Anhitz eman zayoerari, anhitz
zayo galdeginen, guti eman zayoerari
guti. Eta hola chet, girstinoak, agra-
tuko gare Jainko biziaren aitzinean
eta latzgarri dela, dio Jondoni Pau-
lok, Jainko biziaren eskuekara erortzea.
Eta jujatuak izan ondoan, entzuneru
dugu arriaste ikharagarria: "Discedite
a me, maledicti, in ignem eternum qui pa-
ratus est diabolo et angelis ejus. Loazkitet
urrun, madarikatuak, debtuaren eta baretti
lako aingeruentzat jhiztua izan des bethirai
notho surat! Edo zerurat igaitzeko go-
mitu ez tia: "Venite, benedicti Patris mei...
Zakozte, ene Aitareen benedikatuak, goza

abal gaukeela astokan ichilik; lanjera ³⁴
bazela ez zuen in hesten, itoutua zen alaba-
nan, azturen borthitzak zeramatela eta
jokan zen surat bere ustez batzutan ez errea
izaitako phestkijan edo esperantzian, bertze
aldi batzuez hala hala, odol hotzean, zu-
hurren errantkezunak ostikatuz, kontzi-
entzia bera ichiltzerat bortharaziz, khon-
du guti eginez Espiritu sainduak berak
aiphatuaz: « Qui amat periculum, in illo
peribit. Lanjera maite duena, lanjerean biler-
da. » Bekhatuan pulumpatua erabili-
da eta behar bada bere harat hunatez,
kontseiluez edo gomitez bertzeak ere bekha-
tuan erorarazi ditu, haur batzue mentu-
raz, arima laño eta garbi batzue, achola
guti zuela erakutsiz Jesus Christo gure
Jaunaren elhe dorpeez: « Torigaitz gain-
hede emaitari! Hainak hobe luke ihara
harri bat lephotik ezar baliozote eta itoa-
scaen zolarat aurhill balerate! Eta Espiritu

tu sainduaren bertze hitz hautazi: ³⁵ Sain-
tu quinnens ejus de manu tua requiram! Haren odo-
laz dantrek khondu galdeginens! Geroztik
hunat ere zombait urthe baditu iraganik,
ez baita ordean jostatuz biltzen zuhurtzia!
Aita familiako zuhur, ama familiako
gurbil guti garte airatuetarrik! Badi-
tate bakhar zombait osoki onerat itzul-
tzen diren eta beren bihi penatuko migar-
rak dioz haren Jainkoari eskaintzen
beren eta eginarazi dituzten bekhatuez,
barkhamenduetan, Jainkoa urikal-
dadin kezaz eta heyen ondorioaz. An-
hitzak ordean dohakabe bihi dira ala
arimaz ala gorphutzean eta halakoei
ez diote ez ezeriak, ez gaitzak ez adinak
emaiten zuhurtzia. Hiltzeko tenora
ethortzen denean dire bakharrik har-
ritzen, gogorat heldu baitziogkeze her-
riko artzainak hainbertze aldi ez er-
nak, batzutan garrazki, bertze batzutan

amaituuki, aita batek bere haurret³⁶ beza-
la: « Ah! erhoit zaitzete zues azken finez,
Thardok jaidures, tentamendures! Nola
buziala hil, arduarean bederen! Eder da
prima dera, zuhaitzak fresko eta p^herde
dienean, loreak distirant, sasual, i-
guzkitaratzten dienean! Baiman, hel-
du da regua eta orduan ord ezeztatzen
dine; Kampoa histen, zinseltzen, goi-
beltzen da; hiltzen da demboraren bu-
ruan berriaz p^hixtuko eta sekular bezain
eder agertuko! Badira bizkitartean
arbola batzu ber p^hixten ez dienaik, su-
ko beizik ez dienaik! Biziatuak^{gaitzatuak} ziren,
hiltzeko eritasuna rutenegiarki! Hola
da gaste atsegalea, behatuans ihaug-
katzen dena, ihauberiak^{erak} aurosegi ere-
maiten dituenak! Hil da, eta eta...
nuñ da berriaz arria p^hixtuko? - Suau,
jerman. Oh! leize ijigarri hartatko
arimak jiten ahal balie mundu hun

tarat, zer behiarekin bertze bi³⁷ modu
bat ereman lezaketen! Baiman ez!
Irribatua da: Statutum est semel homi-
nibus mori; post^{hoc} autem judicium. » Cheda-
tua da gizona behin hilen dela eta hil eta
behhikotz jujatua iranez dela. »

Eriak^{botatu} eman du arken hatsa; eman
deragun sakramenduak iraz dituela,
p^hesthiza ere har dezagun zeruratu dela
edo zeruratuko dela. Baiman ez othe
dira, ginstinoak, hiltzen dienaik su-
pituki, uste gabeen? Iduri zuten osa-
sunian igeri zaudela eta horra non
let betan herioak karraskan eremai-
ten dituen! Haize behitiz baten pare
esthorri da eta zuhaitz lerdena kraska-
tu da. Joan da espos hura, aita hura,
ama hura, gaste lagun maite hura!
Behiereko bizitzean sartu da; joia-
nean ala zorigaitzean? Ah! hori ez
dakitiguna! Hori gainkoaren regretua!

Trakasmena bizkitarte an prest egon behor g³⁰
ula, g³⁰ristinoak. Jakinak ^{g³⁰} Ebanjelio
sainduan, Etebako nauzia er dadien et hor
uste gabeaz eta er gaitran atzeman lokhartuak,
erran nahi da, bekhatuan, neurus veniet
repente, inveniabees dormientes. Eta baldin
bertze alde batetik on da er dezagun jakin
noiz biles garen. Alabainan, nor bizi gogoe-
ta izigarri horretan izpiritua alban? Bai-
nan, asti behar zaute jakitea et horriko
delas oroz latzgarria eta behor gabela prest
izan, auzina ongi adalatur, ongi aphaindua

Litragun oraino, g³⁰ristinoak, egin bi
gogoeta heriotzearen gainean. Erran duzu
eriat eman duela asken batsa. Afilobearen
inguruon dauntza familiako jendeak,
auro eta adistideak, othoizean, nigarrez.
Debalde ordean nigarrak, debalde othoi-
tzak, baldin eta harenak egin balin badu
setkulatutz, baldin eta tulumbrio ikharri-
garrirat, ifernurat, erori bada. Bere-

39
hala laur taula justkarey barnean ezarri
ko dute gorphutza, batzutan jadanik de-
egiten hasia. Elizan ofiziak emanen di-
tute. Debaldeaz oraino, damnatur
balin badago..... eta gorphutzaz erama-
nen dute zilorat. Baditake garkelaso-
nan hartua zen bere buruaz, nahi zituen
bebariak, edertki aphaindua zabilan,
plaza gunetik, phesta guzietk bazakiten
haren berri, lilluratur zen eta lilluratur
tuen. Ophala ez balitz, lilluratur!
Orai ^{edo z³⁰ b³⁰ lilluratur}
gogoea lilluratur ^{edo z³⁰ b³⁰ lilluratur} ego noiez phoizean nor arazi!
lurpean dago, harririk hotz edo lur metan
harro baten pean. Harren pharka bil-
kakatatu da eta zombait demboraren
buruan er da gehiago hobi hartan Kau-
situko herer zuri zombait baizen, dem-
borak lek ere hauts eta erhauts eginen?
dituenak, erik erhautsa da gizona
eta erhauts bilkakatuko da, haustez
errana izanen zautzuen berala: Memen-
to homo quia pulvis es et in pulverem revertetur!

Hil herrietarat ehorviko dir² oraino ^{ho}
etxekoak, ahaide edo adiskide zombai
nigar chorta bat edo bertze eburiko du-
te gaste eta maithatua balin bazinen,
arras guti ordean edo batera zabartasu
nalk berak lurperat herrestatu balin
bazaitu, familian be^{onduktu}an ere zer bait
jasanik. Jero, emeki emeki, goitxago
edo berantxago, abanziko zaituztete,
mundu huntan iragan eienetz ere ne-
horkez du gehiago solaserat ekharriko.
Lubarik bertze batzuetarat kurritu du
amodioak eta mundua bethi hola
hola joanean da, bethi arin, bethi engu-
natraile eta bethi abanzkor. Orzi egin
balin baduzu, girstinosa, baliatuko zazu,
erik ez da sobera khondatreko bertze-
tan, bertze lek izanikaz ere abai de
hurbilak.

Par gaiten beraz gure bai-

thoan, girstinoak! Jklus dezagun ser⁴¹
gauza abulak, es denak garen, egun ba
eta libar ez, garesak ere jaunkoaren la-
guntzarekin batean. Haren esku dibino
ak ez lagaitu idukitzen, horra nun garen
ezetatuak. Noren ganikako biziaz, bo-
theraz eta indarrez da usatzen gaitzhiaren
obratzeko, lekhatorea? Jaunkoak berak
emari dohainez. Ah! ez du nahi garbita-
suna bera denak, lekhatuan erot dadin,
girstino dohatkabe hura! Urten du
balkharrik zeren haren libertateaz baitu
khondu atxeritzen. Emarey dio graziaz
lekhatuzko hobi hartan ekhitzeko
eta berri jaunaren adiskide bilbatu-
zeko. Baina ez dezala sobera ardua
arbuya jaunkoaren laguntza; ezik go-
gortuko da bere lekhatuan eta jaunkoak
emana gaitz baiterpadako laguntzak
heriotzeko orenian ere, nahi baitu ala-
bainan lekhatorea salba dadin, lekha-

horoshura gogor egonen da eta Janikoaren⁹¹
herraz, errabiaz hilens da, Barrapoa edo
laguna dariola, Satarek Valentrian herre
tatzen duela ezin irausgierko sura. Bai
naz noizean behinika gogotatzen balin
laguna hiltzeaz eta hiltzeari darraiz kon
ondonez, ez dugu segur Espiritu saindua
ren erramiaz arauera gehiago behkaturik
eginen. San Frances Borjiakoari asti
izan zitzaion fruitzesa hil bates ikhustea,
xkulakotz munduari adioez erraiteko,
Jesuisten ordena besarkatuko eta saindu
handi bilhakatuko! Juer gehiener bede
rez ez dautzue Janikoak holakont gal
detzen. Nahi du bizkitartean salba zaitz
ten eta salba mundu galernatsua ren er
diaz. Ez duzue hargatik zeren lotsa, bal
din eta Janikoaren adiskidantzan begi
tzen bazarete, haren amodio sainduan,
tentajonez ibardotuz eta munduko lillu
samenduz ukho eginez. Ardua ohiot

zaitzue zues arken finez, Ikhariz fedetko⁹³
begiez Ostia saindu hortan eta adoratu
zues Kreatzailea, zues nausia, zues so
segatzailea, mesgidari amultua mun
du huntako, zues jije garratza bertzeko,
azkenz hatsa botatuko orduboz, nur nahi
izan gaiten, ban ikharenez duguna que
juzari behikotz zerurat, azkenean bede
ren edo fernurat aurthikituko.

Barkhamendu eska diozogun orok
lhotz murekin eta ottoitz dezagun urri
kal dadisgubaz. Gomenida gaiten Ama
Birjinari, San Joseph heriotze onaren
patroinari, que ainguru begialeari eta
gure saindu geritzatzaileari, amorez
gaitik eta hil ondoaz ukhar dezagun
Janikoak berak garbaitzaileari agi
du droen khoroa:

Vincenti dabo coronam!

Amen.

Sermon.

Ipse vulneratus est propter iniquitates nostras
atque est propter scelera nostra.

Berbera izan da gure hobenes gatik ^{holpatuz,} ~~zaintzuz~~
Berbera gure beharretz gaurerz peat lebertza.

Exorde

Christino maiteak!

Ethorria zen oreana nun Nausi dibi-
noak behor baitzuen oinaz, lanen eta
netken erdian iraganikako bihi bat ak-
abatue, kurutz gaten gaurerz hilez eta
aria hortaz gizonen araldea salbatu.
Etsaigoak sor araziko ditiat hie eta emartear
artean, hunen ondorioaren eta hie mandata-
rien artean, erasi gizen lehenago ^{haren} Jainko
koak aringeru engaratzaileari. Juge
madarikatuak balentrian burua altxa-
zen auzer, bere saretan bildua zuela gi-
zona eta loietan gogoan zerabilkan
sekulakotz hura ere, Jainkoaren obra,
ariko zela, ifernuko su lametan, auz

geru gaichtoekin baltoan, eskarniatzen eta ⁴⁶
madarikatzen beren ^{ganiguera} Pausi dibinoan, bere
Jainkoan, batetik ala bertzeatik bethi guzian
dohatu izaitzeko ez deusekarik atheratu
zituena. Ez zuen khondatzen Jainkoaren
urrikalmendu neurrigabea eta baldin
zeru lurren egileak aurthiki baditu ainge-
ru gaichtoak gehiago beren hutsaz urritki-
tzeko biderikgabe, ifernuko leize izigarrieta-
rat, hala hala urrikaldu da gizonaz eta
agindu dio Salbatzaile bat. Luge phozoi-
datzaleari burua lehertuko disen emagta
da Andre dena Maria, eta beriz haren
botherea ezdenstuko duena, gizonen gaine-
zaukan eskua galaraziko disena, Jezu
Jainkoaren semea, gizon egina. Lau mila
urthe iraganik baziren Jainko Oitak
hitzeman zuela Errole bat, zentzio atheak
j zabalduko zituena. Jainko bat behar zuen
izan Jainko bati egina izan zen laidoa-
ren erreparatzeko eta gauza guzien zuzenera.

et ezartzeko. Honra zergatik Jainkoaren ⁴⁷
semea zentzio jentsi den, hartu dituen
gureak bezalako gorphutz bat eta arima
bat Birjina Maria dohatsuaaren sabe-
lean, iragan duen bizitze gorde eta
nekharitz bat, huri urtey bere ebanje-
lio erantzun edo predikatu eta azke-
nean utzi bere burua kruztefikatzenat
Calbarioko merdian bi ohoimen artean,
gizonari bere amodio ^{ganiguera} furegabekoaren
erakusteko eta zenuat heltzeko behar
dituen laguntzen ardiesteko.

Bada egungo egunarekin zuen
Jesusek obratu misterio espantagarria
^{kerituenk, doxphena jasanez}
bere odola ichuriz gurutze baten gainean,
egungo egunarekin, girichtinoak, ortzi-
rale saindu huntan, zituela Jesusek
zeru lurrak baketu, Baitea eta justizia
elgar besarkatu direlako, Justitia et pas-
osulate sunt.

Er daz ^{zartutet} hitzet bizkitartean Paris

netko harat hual guziak ^{ez} begen aitzinean
emay nahi: sobera luze lanteko, bertzela
ere nur nute abala zue holako gauza
miazgarriez mintzatzeko? Gauza bat
barkharrik dautzuet begien aitzinean em-
nen: Jesus Olibetako baratzean. Alaba-
nan, handa gure fanitkoa, lastian
nerranzuetana, uchos baino gehiago
izan ^{pharisaiak} gure hobener ariaz, leha-
tua gure lekhatuen Kargaren jean.

« Esterrak erraz ondoan, dio Ebanjelio sari-
duak, Jesus bere dizipuluekin akheratu zen de
drongo erretiaz haindira eta ethorni Olibeta-
ko mendira, Jethsemanie zerizan lekhu ba-
leharat, nun Kausitzen baitzen baratze bat.
Eta baratzean sarthu zen bere dizipuluekin.
Bada judasak ere, harek saltzaileak, ezagut-
zen zues tokia, zeren maiz harat bilduzan
baitzen jesus Apostoluekin. Eta Jesusen errai-
tes diote bere dizipuluei: « Jar zaitete hemen

49
nuk othoitzga egin artea eta othoitz egijue zuek ere
ez gaitesten eror tentamenduan. Eta berekin bar-
tu zituen Piarrak, Jakobek eta Joannes eta abiatua
zen lotatzan eta atokabez lehertzen. Eta emay
zioten: Beltz dago ene anima hiltzetko heine-
rainokoan; igurillazue hemen eta atzari-
ak zaudete. Eta bera aitzinachago joanik,
harri besagain batean, othoitzean zagoen orok hu-
ra abal baten urrun zadier hares ganik eta er-
nan zues: « Abba, Aita, ez da zuretzat ezinik.
Urrun zazu Kalitz hau ene ganik, bannan ez
bedi egin ene nahia, bai ordean zurea »

Baratzen nariz, giristinoak, ezen dadukoa
badugulu hor berean nasai nur bi gogota
salbagarri egin gure arimen onetan. Eta
lehenbizikotik obart ongi gauza huri: Je-
sus, fanione latzagariari buru egibeko, il-
khi zela Apostoluak Kominiatu ordoan,
jainko bitari esterrak arthoski bihurtuak
zeritako bada Narsi dibinak esterrak
diotza bere bitari bihurtzen. Ah. guri e-

50
rakusleko behar ditugula guk ere Komuni-
tu eta eskerrak Jainkoari bikurtu, apha-
tanuean eta ichiltasunean adoratu, gure
Creatzailea, gure Nausi soberanoa eta gure
Aita denaz geroz, gure behar orduez lanetan
amodio eta konfidantziarekin solastatu,
hauz baretik bere Aita bezala. Behar gau
Gospolito saividuaz hazi, Jainkoakatu
baloin eta nahi balin baditugu gure etan
garbaitu eta egun batez garbaitzaileari Jain-
koak berak agindu diren Khorsaz Khoraa
tuak izan. Baniar orhoit gaiten bolasto
fagore handi batek galdegiten daukula
ikhustate eta egitate. ^{Sur} hunen gainean,
nabaretik egiten balin badauktu fagore zer-
bait ez daitugu zer asma ongi egile horien
atsegin amait ordainez fagoratzeko, honen
gogorako izaiteko eta Jainkoarentzat gu-
tiago lehio gaitzke? Ez, gristinoak!
Chede zin bat hartuko duzu beraz guk ere

51
hemendik goiti, Komuniatu eta egoitako
demora apha bat bederen orazionetan,
Jenus mantearkin solasean, ^{dirajak} harapatan
meza erraz ordut deneko jaitzeko orde.
Hola duke sakramenduak bere uidar
ont osoa gu laithan eginen eta hola g-
^{gore}na bilhakatuko denek izituko, denek
Khordokatuko ez gaituen lehoi batzuen
pare jaunaren zerbitzuan, debruaren
oldarrak berak ezeztatzen ditugula.
«Jenus atheratu zen beraz bere diripuluekin
Ledrongo erreteaz bantudia eta etan Olibetako
mendia Pethoeranie zerizan lekhu batetarat
nun aundhitzen baitzen beratze bat.»
Lehenago, David erregeak, bere seme
Absalonen ihesi, Ledrongo erreteaz lan-
dia jo zuen eta gero, onthunik, migar-
rez, igan Olibetako mendia. Salbatzai-
learen itchura zen hura, nauziaren
muthila, iguzkiaren itzala. David ba-
zagoen adichkidez inguratua; arnada
bat ere berekin bazuen; ez zagoen oso gat

52
zaiten gabe, atsegabe eta hertara guzietan
pharte hartzen zitela. Bere nauoi errega-
ren minez zagozin lek ere eta behar orduan
lauztzat azken odol hortaraino ihuriko
zuten. Aldiz, nor dire Jesus jaunaren la-
gun eta osagatzaile? Zorbeit dizipulu
arrunt eta beldurki, deus handirik a-
ditzen ez gutenak bere nauoiaren barab
hunatetas. Ez zuten oraino asmatzen
nauoiarentzat lur huntako azken eguna
ethorria zela, nahiz jaunaren begitharte
khambiatua aurkhitzen zuten. Idurizue
gerago eta gehiago haren arraitasun pa-
regabekoa ari zela goibeltzen. Majesta-
tean ez zuen hartatik irabazi baizen eta
ordu arte senditu ez zuten beldur jirpui-
ra batek hartzen zituen, nauoi dibinosa
begiatzarekin. Segur zerbait handi, ze-
beit ihusgarri gertatzerat zokan.

Ethorri ziren beraz Olibetako mendi-

53
rat Gethsemani zerijan tokiko baratze
rat. Horra nun dugun gure jauniko
jaunaren borroka lekhu, ezin errang-
ko oinbatze batze pariatu behar dituen
lekhu aurrendogarrua. Gauza bati bi ki-
sartean behala gogo diot emaiten. Sal-
batzailea, atsegabez lehertua izan den to-
ki hortarak bertik, legaldatu dela
lonos zemetas gora, Salbatore egunean.
Zer zautzue, girstinoak? Balditueak
zarete? Oinazirik borhitzenaiki paria-
tuz hilers garen lekhu edo lekhitik lan-
da urhanen othe dugu bada gut ere
zorianik handiena, erran nahi dut ze-
rua, lan dugulakotz aurkhituen urus-
tasunik osoena? Dudarik ez egis, gis-
tinoak! Alabainas, izkribatua da:
« Hek dire bakharrak jaunikoak haubatuak
eta akhabantzarik ez duen bizikotzat onhetia
yenu Christo gure jaunaren iduriko izanen
duinak. » Ber berak, bertalde, nauoi

dibinat derrota Ebanjelio sainduan:⁵⁴
Ni naiz bidea, egia eta bizia. Jensek beraz
arritu pariatu balin bada lurrunen
gainean, ez othe dugu bada guk ere, gi-
ristinoak, zerbait jasan behar barantz
amodioz, eta aria horiaz ez othe dugu
gero guk ere saritzat geru ederra izanen:
Zuek beraz, unlatuak zaretenak eta
nahigaber multzoaren pean lehortuak,
orhoitzaitezte eta sinketsu zaque federik
bizienarekin, bide onean zaretela, baldin
eta zuen egun bideak bethetzen baditezque
eta oinazeak jasaiten Jainkoarentzat;
nigarezko baren huntako dolharen
eta helgaitz guziak ezetzako direla,
kurutzek larruak gaituela oramanu
Jesusez oinetaratz, bethieko zori oneratz
Gethsemanie zerizari lokian bazer
baratze bat. Ah! mundu huntan ere
badira baratzeak, loreak eta edergailu

ehonagarriak, nahi dituztenetzat,⁵⁵ bai-
nan heien zorigaitzetan. Agrados da heien
ondotik iturria ^{mandatua} erabiltzea; jaiduroa ere
ongi dobaz kote jirpirian, lilluramendu
zoragari batean bizitzea, atseginetan
puluempatzea; Lamin, ez baita ordean
hori bidea, Salbatzaileak erakutiti deran
kuru bidea, Ebanjelioan aipatua den
zenurateko bide hertsia. Jersuztik ifer-
murat dohatke. Zorigaitz beraz bide
zabal barantik iragarten denari! Ez
quia hemen, lurrunen gainean, gure
gazpi nahien egitako, giritinoak!
Jesuni beba dioz egun. Harek iragan du
bere bizia pariatuz eta ongia eginez,
Jordontik Petrik dioez bezala Pertran-
siti beneficiendo! Hola dugu beraz, guk
ere mundu huntako aldia egin behar.
Jainkoarentzat amodioz pariatuz, gais
kitik begiatuz eta ongia obratuz, fak-
leak gure leinon eta gure egitokoen arau

Manduak e danku zeruko athea ⁵⁶ ide
niko; egui gar ditugun obra onak eta
gure fagoretan egui dezaketen obra onak
dankute bakharrak zorionezko bortza
saltaraziko.

a Jesus sartu zer baratzean bere dizipuluekin
Salbatzaileak nahi ditu Apostoluak
bere Panionearen lekukiko. Behor bada lek
ere Judu antitezek bezala amesten guten
Jesus izanes zela lurreko erregeen pare,
erresuma baten buruzagi, gorthe choragan
ri baten inguratua eta lek aldi, haren
adiskideak, izanes zerela erresuma lan
tan g. ra alchatuak, lekens byitko aitzin
darien herruntan. Jesus jaunak byter
rerat utzaraziko deie gogoeta zero hori,
erakunko bantiote bertze orduz jadanik
eraz duena, haren erresuma ez dela
mundu hunkatkoa. Sartu da bethiere
ko erresuma bartan, ospe handitan,
Lege Zalareko saindu guinez inguratua

barian anartean behor du ⁵⁷ pariatu eta
erakusi mundu atsegaleari, zeruko
lehor bartarat eremaiten duen bide ba
khana dela Kurutzearen bidea, phiztu
eta gerochago, Emmauzeko dizipulues
erraner diotena: « Ez othe zen premia krich
tok paria zyan eta horrela sar zadien bere
ospean? »

« Bada judas trahidoreak ezagutzen zuen lekhu
huna. »

Zes gogoetak e ditu Apostolu do haka
horet gu baithan sor arazten! Judas tra
hidorea da barian ere Apostolua. Jesu
ek marte zuen; ez dut bertze frogarik
nahi Salbatzaile dibinoreen hitz amult
suak baizen, ethoni zenean do haka
bere nainiaren saltzerak: Amice, ad quid
venisti? Adiskidea, zertarat ethori zare?
Judas, Gizonaren semea saltzen duzu musu
bates? Ah! iduntzen jaunt, quistionak,
Jaunak orduar agertu zuen begitharte

^{amillan beran sarturak}
egiti eta amillanak bere Apostoluan, iri-
ratuko zuela barrotka bat. Ondikotz!
Judasen bihotza gorago zen orains. 'Hori-
maren pare jarria zen eta Jesusen ezitika
zunak berak ez ziotkeen gehiago amara.'
Judasek saldu du bere nausia. Bai-
nan, kristinok, nolaz bada ditake
zartu Apostolu bat horrelako tsuokeria
baten obratze arainotokoa? Ebanjeliok
salhatzen derantku. Judas zibhotza zen,
abariziosa edo jaramana. Andre ilada
lena et horri zelarik Bethanialat Jesus
martearen orisak gantzugailu Khanio
bategantzetzeko, Judasek bere burua
erakutsi zuen erranez: Zertako galtze hori?
Eroste zen hobeto izanen gantzugailu horren
saltzea eta horarillatko diruaren proba emaita?
Bada, diru liburu sari duak, hola zer-
ran ez beharrentzat bihotzbera zelakotz,
banian ohonia baitzen. Jaramankeria

58
ohorintzaraino herrestatu zuen. Irakas-
men batederra guretzat kristinok,
gogo eman lehor distegula gure jaidu-
rer, gure barthan iratzartzen diren
bezain sarri, ezik uzten badira, iridor
egiten dute irakaren pare, borthizten
dite eta gehiago ez diotzete burutzianik
egines abalko. Zerla gorria egines die-
tegu beraz gure aztina gairitoren. Ent-
reatuko gura gervago eta gehiago itza-
lik gabe izaterat. Bizi guzia lortu-
ko emana zantku; Lambat gairitoren
go munduko ez deuskenetan, Jari-
kwaren desgogorako, iragarten duten-
tzat. Debuaren gathi botasunear orai,
eta gero, heietkin baltzar, lethietko
zuan, errabian eta madaizionen erdian
bizi ko die menderer mendetan, sekul-
lan handik ilkhitzeko p hertza demen
drenik gabe.

Judasek eragutzen zuen beraz Jesus othit

tzear artzeko kantatua zuen bazter hura.
Bai, ezagutzen arkitz bekhatorosok ezagut-
zen duten bezala batbaitko grazia ezin fuz-
zatu, koaz doba in duak izan diren lekhu
hura. Aitabitxik eta amabitxik litze-
man zuten haren orde Jainkoari, ukho egi-
ten zuela orde beretik Satani, haren pompa
eta obra guzieren. Elizan oraino izan dute
lehenbiziko Kominiorearen egiteko zoriak
eta orduan erreberitu zuten batbaitko
agintzak. Othoitz egiten dute Jaunaren et-
chian, nigar zom bait ere ichuri dute
menturaz amodioz, Jaunkoaren ontasun-
ak eta unikalmentuak bihotza erdia
turik bereziki Kobesio on batenarik landa.
Bainan orai, ondikotz, orhoitz, apen horiet-
orok ez diote bekhatoros horri deusrik
erraiten. Aruma hila du; begiak idor
danzka eta ez du gehiago senditzen herri
ezin naingizko bat baitzen Jainkoaren
zat eta hari dohar kon gauza guzientzat

Zer gertatu da bada? Inomodo euidisti⁶¹
Luifer. Nola erori zare Luifer, zu ene an-
gerua, zu, izenak berak derran bezala,
argiaren ekharlea, izo baten pare distinat-
zen zimena zerugainetan, nola bada gor-
beldu zare, beltzu zare, Jainkoaren etsai
errabiatu bilbkatu zare? Ah! zertakoa,
grichtinsak, zertakoa? Yeren, oh! ongi
adi zazu, zeren Jainkoaren graziak an-
biatu dituen, zeren Kontzientziaren er-
ransatiaz khondu guti egiten duen, be-
khatuan ihautkatu den, adiarazten zue-
la larek ere lehenago Luifernek bezala:
Non serviam! Ez dut zerbitzatuko! Ge-
rozetik huna, horra non dagon aruma
ihundua, adimendua nahasia, boron-
datea bekhatuan gogortua, gairikia ves-
ten duela ura bezain aise, liburu sari-
duak dioten bezala. Eta grichtinsak, do-
lakabe hori, bekhatuaren hobiaz bizi da
lauk ehortzia, hilen da Jainkoaren

azken barte, padako laguntzak arbuatuz,⁶²
Jainaren herria, errabian, laguna dariola,
Latanek balentrian herrestatzen duela gure
iaungizko surat.

Gauden beraz, girstinoak, Jainkoari
Lothurikan, haren amodio sainduek gair-
tuela baskharrik bermarazten gure zere gu-
zietan eta baldin ez bagara graziazko ota-
tuari, chertka diozogun berehala gure ari-
mari bizia emanen diren sendagai lu-
Gauden tiero gure chede onetan, gure bu-
mak Andre dena Mariari gomendatuz,
Jain Josephi, gure ainguru beziakari, gu-
re saindu geritzatzaileari. Ez egon ge-
roarey beha Jainkoa ganat orotki itzul-
tzeko. Hala fededuna, badakizua gura
zuretako duzuneg? Ordean, nik derrat-
zut: Jainkoak hitzeman balin badauz
zu urritzeko, haren ganat itzultzeko
eta salbatzeko laguntzak, ez dautzula
bonen gaitik agindu gura. Eta bertal

de gastetasuna nahi bezala iragan ondoren,⁶³
Jainkoa trufatuz eta laidoztatuz, bazen
Kea Kopela, girstinoa, zahartasunak, jo-
ezinat jo zetuenean, Jainkoari oihuka
artzeko, zure laguntzerat ethor dadien ala
arimako ala gorphutzeko bebarretan. Ho
leago da berant behinere baino, bala da,
egiazki Jainkoarey ganat itzuli bazare.
Baiari itchunek gizonak enganaturak
Jainkoa ez dute engaratzen. Marek ba-
daki zure barretko berri. Ab! zahartasun-
netik berruz gastetzen abal balitz, dadu-
kat arhitzak, ondikotz, lehenagoko pape-
lales beretarat erot lartezkeen. Hortik,
bazutera bada, erradazu, chede zui-
Jainkoarey manamen duen beziatzeko
eta haren amodio sainduan bizitzeko
Aholkoentzat sobera othe ditake ifema?

« Jesusell eman zioten beraz bere dizipuluei: jar-
raitheste hemen, nik othoizta egin arteo eta othoizta e-
gizue zuek ere ez gaithesten eror tentamendunari. »

Oren latz garria lurhiltzeran da

Naun dibinwak senditzen du jadanik ⁶⁴lotz
ikharra bat bezala bere gorputz guzian. Ede-
ren abalko du ditak ez kaintzen dioten
kalitza, bari khinetoa izanen den kalitza?
Beldurturik othortzari lotzen da eta bere
Apostoluse ere gomendatzen diote hokere o-
thortz egis dezaten. Zerbatko girstinoak?
Guri erakusteko animako guduetan behar
garela othortzaz karmatuak izan. Jainko-
tatuak, etsaiairi buru egiseko eta baren
aldarren ezestatzeko. Gauaz eta egunaz
gure inguruan marumaz dabilan behin
errabiatuak, liburu sainduetako hitzen a-
ravera, tentatuko ditu Apostoluak. Ze-
thabe batean bezala iraganer ditue etagan
lasturko ere baldin, eta othortzaren medizez
badiote Guriz gorari laguntza galdetzen.
Horiek oro bazazkien kausi dibinwak; baze-
kien Piarres bertzeak bario gehiag^o behar-
tua izanen zela. Horarakotz ditue kausi-
othortzerat gomitatzen; bertzenaz amos

eginen dute. Ondikotz, ez zuen othortzen⁶⁵
egoitu, lokhartu ziren eta Satanek
garia ukhan zuen.

Zuek ere, girstinoak, tentatuak izan-
nen zarete. Ezen sentatua ez denak, zue-
daki? Bariantz honengatik ez da ze-
ren zaitesten lotsa. Ez zaitetzela bekha-
tuzko paradan zuer nahiaz edo alde-
rat kausi eta, uste gabean, hau edo hu-
ra gerhatzen balin bazaitzue, bihotz
al chatze bat egiozue jainkari edo Bi-
jina notha gabeari eta etsaiairi zuelarik
laster urrunduko da. Berriz ere ethor-
nko da ^{amarru}mateziag eta indarrez behea.
Berriz ere ban karat igorriko duzue eta
berriz jainko jaunaren eskuetan zuen
buruak jarriko ditutze. Ez du barkha-
turko, zuek ere ez barkha, tentazioeak
nahi den bezain borhitzak izaniken
ere. Baditake alabainan, bere errabian
etsaiaiak, zuen gorputza edo ispiritua

hartuz lagun geroago eta heriotziago behar⁶⁶
turko zaituzten. Ez asalda. Orge adi bono
dateak duela barkharrik bere baimenaz
egiten bekhatu; hura salbu balin bada, oro
salbu diela; zuet aldiz, gudua irabazia
izanaz duzela eta perla bat gehiago ere
manen duela zuen aringeru begiraleak
zeman ukharnez duzuen khoronaren edute
ko. Jaunaren laguntzak ez dantze hohak
nahigabetar behinere huts eginen. Sufficit
tibi gratia mea! Askillo zaitzu ene grazia,
zioen jaunak jondoni Paulori borthu, ki
inharroriazer batez izpiritu lohiaz. Eta ez
uste izan honela kertsatua den arimia,
Jaunkoak bastio duela. Ez regu, ginsti
noak, errana denaz gainean liburu sai
duetan, lehenago bobias izan zela byiki
behartua zeren jaunkoaren gogorako^{zela} zen.
Sozega ditela beraz arima tentatuak eta
arrai, gogoa sendo eta bihotza laño, kuni
ditela Jesusen ondotik, kunitzearen bidan

67
Eta baldin zorizaitzez erortzen bazarate,
ez egon bekhatuaren hobi li khitean, Ega
zue orduan berean kontrizione perfeteko
akta bat, jaunkoaren adikhidantzaren
ereberutzeko eta gero zuen hutsa arthor
azue lehenbyiko Kobesioan, barkhatua
izamikan ere hobena bihotzez egina ega
den kontrizione perfeteko aktaz, ai
thortze hori gelditzen barta egiteko.

«Hartu zituen berekin Piarres, yalles eta joannes.»
Lertako ginstinoak, uzten ditu bertze
Apostoluak eta ez ditu aiphatu hirurak
berzik beretilan hartzen. Ah! zeren hirur
dizipulu horiek bertzeak baino yesuek
marteago baitzituen! Joannesentzat, Eban
jelisak derran ber, ez dudu dudarik. Piar
res ere bihotzean barna zautkala ageri
da aise bere Elizaren zemiendua hartauk
eginen duenaz geroz, erraner dakolarik.
«Tu es Petrus et super hanc petram edificabo
Euleram meam et porte inferi non moralebunt

adversus eam. Hi baiz harria eta barri horren ⁶⁸
gainean firmitatearen diat ene eliza eta ifernuko
botoheret ez diotkie gaina hartuko! Jakos ere
maithatua zitakeen manera berezi batez, jo-
naren anaia zelakoa. Bertzalde Jesusen
lehentziko apostoluak hok izan ziren An-
dresekin; jaunak deituen ordutako laster-
egin zuten bein Aita, ungiak eta sareak
han berean uzten zituztela, arima larriak,
maleziarik gabekoak, gaizkiaren obratzen
guti zaitenak, ontasunendako atelirik
mendu handirik irribarren ahal ez zutenak,
eta lu hartako gora beheg minetan,
erreak, ez zagozeriak. Nahiz du Nauri di-
binoak, bere hartata ^{ez} begikoak izan dituen
harer pairamen guzian lekuko. Hala
ditu jaun koak bere adierkiden hobere-
nak deitzen harer ondutik Kurutzearen
bidetaren inagaiterak. Bertzalde aipatu
huen Apostolu horiek ^{zuten} Ahunia Jesus jau-
naren transfigurazione edo itxuraldatzean

69
Eaborreko mendiares gainean. Mendi-
tik behetik ^{mutean} Jesus muntzatu ziren
bere Pasioez. Piarresak ez zuen inketari
nahi; ez bartzuen deus aditzen oinaren
erdian Jainko batez obratua izan behar
zitakeen gizonaren salbamenduan. Orain-
diketako du, irribarren barte, iguzkia
bein argi, zertaraino ahaldua izan
behar den Jesus, gure ifernutik erosteko eta
gure behiereko bitzet, earen ardiesteko. Hala
da ere gure herriaren bizia. Bartzutan
atsekabeak, bertze bartzutan berriaz atsegi-
nak, Jainkoaren nahiares arauera
« Eta abiatu zen goibeltzen, lotatzen eta atse-
gabez lehertzen ».

Oinaze nimen tenora ethorria da. Bel-
durnak joa, irribarren zagoen Nauri di-
bino. Gure lekubater multzoak eta han
ditasunak izutzen zuten eta bazutkeen zegu-
izeteko zenik aski. Hala nola arima
garbi eta jainkotiar bati lalako latzdu

70
ra pharasta bat emaiten baitio behotzean
munduan gertatzen diren gauz hiede eta
stuskerien ikhustea, balatsu nahi ba-
duzu, banian milletan borthizkiago,
jensu maitearen barone guzia goi beldu,
zen, latz dura egi erranezko batetik orri-
barta zuen. Begien artzinean zantzan
mendi lehengarri baten pare, mundua
ren hartapenetik eta oren deithoragarri
hararaino eginak izan ziren bekhatu
guziak bai eta ere munduaren akhabatze-
raino eginen ziren guziak. Ikhusten zi-
tuen behotzetako gogotarik gordeenak,
asmu tzos, laido, hoztasun, blasphemis
ohorintza, juramentu, lohi keriazko be-
klatu guziak. Estali zuten alde orotarik
eta uspetadu leprak edo legenak jendea
estaltzen eta uspetatzen duen begala. Zer
behotz muna Jainko batentzat, amodisa
bearentzat. Ah' gogotik pairatuko du,

71
gogotik ichuriko du bere azken odol ^{hor}
haraino bekhatoros dohakabe leientzat!
Jinaz en alabainan galdua zenaren sal-
batzerat, berak dioen begala Ebanjelio sain-
duan, eta orai sekulan baino gehiago bekh-
toros baten zerran sartzeak emaiten dio
atsegin gehiago ezenez laur etan hogoi eta
hemerezi justuen ongian irauteak. Hain-
ditu bereak gizon guziak. Ege zaharre-
an, Jainkoari eskaintzen zisten alima-
le zorn biten odola, bekhatur bekhata-
mendutan, Jainkoaren hasarrea apa-
zega zadin. Baina eskaintza hoiak
ez zitzaizkor Jainkoari agradatzen ez
zielakotz heldu bihotz urri bez haultsi
batetarik. Hasarean zagoen Jainko hit-
za, bere besoaren dorpe ikharagarria
behar zuenetz utzi erortzerat mundu hi-
guis baten gainerat. Bana orhoit-
zer Adami egis zioen agintzaz eta le-
meak Citaren gogotakoak, Citaren berri

72
zatiak, adiarazi zioen: « Alimaleñ
odolak ez zaurkitzen, Aita, agra datzen.
Huna ni ordean, ez nuzu arbuyatuko;
eskaintzen dut ene burua gizonentzat,
eta kreatura hobendun hoier erakusteko
zombat marte ditugun zuk eta nik. Ai-
ta, eta gurekin dagon Espiritu Santidunak,
eremanen dut bizitze gorde bat, aphan-
sunean, ezertan eta oinaz erdian; hi-
len naiz kurutzetaren gainean eta bal-
din norbitentzat bizia eremateko bali-
bada hura marte delako agerianik ho-
berena, ikhusteko dute, Aita, zombat
marte izan ditudan. Ene nahu choila
aski lante, Citama, gizon guzti salbat-
zeko gure ardiesteko. Rahago dut
ordean gehiago egin, ikhusteko bada
zombat gizon dohakabe hortaz urri-
kaldu garer. » Eta jaunko Citak semea
er sakrifizioa onbeten zuen eta semea

73
Kargatu zen gure bekhatuen zama
ikharagarriaz. Tama honek bada le-
hertzerat zihuan Olibetako baratzean
Beldurak eta ikharak naustzerat
zihazkos, barne gazia deboilatua
zuen eta atsegabestaturat zen zinez
hiltzeratikoan. Amodioak ordean,
Oh! bekhatorea, hietzat duen amo-
diok gaina utxan zuen eta amodio-
aren gaitentze borkituz horietan odola jauza-
razi zioen gaiteratik. Odolko izerdi bat
ahatzen zaito, (lehembiziko odol hortak
Jesusen ihutuzen zituenak gure salbame-
duko) Odutzen duzea, giritinoak, Jesus
odolko izerdi bates uhertua egonzela ahis-
pez lurrean, agonian, guregatik, guretat
amodioz. Nork egundaino entzun du
holakorik? Gizon bat behinere hain hor-
taratu edo hortaratuko othe da, men-
deber mendetan? Baina ere nork
du sekular jakinen zere amodioaren

74
Khalday zagoen Nausia di binosa errea gi-
zontzat? - Ganga batek bereziki zuen
Jesus marteak lotatzen eta auzenez gari-
ditzen. Hura zera, ikhustea, haren egini ahal
guzien gatik, izanen zirela gizonak hartaz
trufatuko zirenak, iriz eta josteta, lekha-
tuak ^{lehian} lohizatuta bereen bija eramanen
zutenak eta geru ondiko kolz, ifernurat sekun-
latkotz erruko zirenak. Heintzat ez zera
beraz baliatu behar jaunaren parioera
Hambertze omiaze izigarriren gostuy ardi-
terat zohar gizonak salbatzeko behar diti-
ter laguntza guziak eta anhitz gehiago
Anihitgek ondcar achola guzik batera
ez zutela ukhanen haren laguntzey ikhu-
ten zuen eta heren se zorigaitzetan, eta
ikhurgari honek zioer oraino bertze
omiaze guziek bario gehiago pairarazten
Maite zituen gizonak, urrikaltzen zer he-
tagi, gogotik erranen zuen orai eres beste or-
duz erran zuena: Mureos super turbam! Urri

75
Kari dut ostea! Debalde tan ari zela an-
hitzentzat bazakien eta guzia gatik ikhusa-
zue nola pairatzen duen, guri bere amodio
izari gabekoan erakusteko. Eta norik
sekulan izartuko ahal du jauniko baten
urritia, tsatsoaren pare zela diote li-
buru sain duet, adiarazteko nolako
zen, zoin barna, zoin handia. Baza-
kien alabainan zom latetaraino lekha-
tuak jaunikoak hastio duen, nolako
a des haren malezia eta nahi zituen
gure hobenak ihos urrikirik samire-
nean. Egis zezakeen, nahi zuen egis,
eta egis zuen - Ah! orai Komprentzendu-
gu zerengatik Jesus marteak, auzhe-
ner fear ukhustua, oihu egis zioer
huriretan bere ditari, Kalitz hura, egis
kizun balin bazen, urrun zezan haren
gaurik. Jakin gureyan, quistinsak,
guretzat zombat pairatu duen. Bai-
nan berehala, hartathien es zuela zehia

76
go gibelarat egiterik, gure bekhatuez ber-
me zagoen ber, eta ere guri erakusteko
nola behor dugun jokhatu nahi gabetan
aurrehitzes garenean, erraiten du: bizki-
sartean, Aita, gure nahia egin beha dadi-
la eta ezenea! Saindutasuneko hida
zantuz oraino erakusten, Jainkoaren
nahiaen konplizea behi, nagabetan,
atseginen erdian bezala. Othoizten ahal du
gu, jauna, amultsuti hualako edo hala
ko gaitza khen dezan edo urrun gure ga-
nik, bainan berehala erran diozoguz guk
ere: guziagatik, jauna, egin bedi gure
borondateaz arauera!

Ikhas dezagun ere Jesusen ganik, gure
bekhatuez urrititan sartzen. Erenka ditza
gun behin behinotz jaidura galgarrien
lokharriak, libra gaiten debruaren azpian
rebanik eta huts egin, danuz dugularik,
gehiago Jainkoaren ez laidozatzeko che

77
de zina barturik, hurbil gaiten tribunala
sakratutik. ^{gurearekin faterik} Jainko Aitari eskaini dioza
gun Jesusetik Olibetako baratzean bere
baithan sor arazia zuen urritia eta bi-
hotzmina. Hala da izanes egiaguti Sakra-
mendua gure arimen sendagailua eta haz-
kurria, grazia berezien medioz ezkartutko
eta Jainkoaren zerbitzu ko sustatutko gai-
tuenak. * Eta orduan gure egimbiden bekhatze-
ko behor bezala gai izanes gare eta jain-
koaren gogorako bihi ondoan, haren bako-
sainduan hilen gare eta erranak izanes
zaurku Ebanjelio saindutko hitz hauk:
Ongi hola, zerbitzari on eta fidela, erran nahi
da gauza ttipietan egun guzietako harat-
lunaketan behi fidel egon zarena, zure e-
gimbideak arthoski eta amodioekin eni
atsegin emaitako, beha ditutuzuna, zato,
sor zaitte jaunaren loian! * Permon.

Nauri dibinosa, bere othoiztetik ilkhi

eta, jin zen hirugarren aldekotzat bere ⁷⁸postoluek buruz eta erran zioten: "Ez egia orai eta pausa zaitzete. Aholki da; orena ethorria da. Huna, gizonaren Somea dihoa bekhatarren eskuetarak. Hots beraz, chuti zaitete, ni saldu behar naurea hurbildua baita." Jenersek ber naturala garbaitu du; amodia izan da atokabe eta oinaze guziak baino borthuga go; gain egri du. Othortzak bertalde eman dio indar beregi bat. Aitak bidali di sen arigema ere bhotz eman dio eta orai badago zernahurei jasaiterak gure salbamenduko. Eta baldin, quistinoak, zin kurria bat ere ez diozue gehiago adituren Nauri dibinoari hainbertze tormenten erdian. Kurutzaren gainean du bakharrik oihu bat adiaraziko: ^{one jainkoa, jain jainkoa} Aita, aita, zerbatho utzi nauzu, hortik nahi bairzeratukun era kutsi zer gauza ikharagarria den jainkoaz utzia izaitea. Hori da jerman diren bhotz minik saninena, suak baino

gehiago millatar damnatuak erretzen ⁷⁹ eta chipiltzen dituenak, jainkoaz sekulakotz gabetuak izaitea, jainkoaz utzia izaitea, sekulan beraz Haren ikhusteko eskerantzia edo phestizianik gabe. Bekhatuari zor zaitzaz gortio hori, bekhatuaz jainkoaz ganik berehten garenaz geroztik. Eta jenersek nahi izan du tormenta hori ere pairatu, azken hatsetan zelarik, kurutzetik dilindan eta hainbertzetarano dutke oinaze berri honet jo jener adragaria, nun ez baitaute Aitari oihu egri gabe. Aita, aita, zerbatho utzi nauzu? Eli, eli, lamma sabachani!

Nauri dibinoia beraz sosegatua, Arigema ren leguntzaz arkatua, ethortzen da bere dizipuluetarak. Ez zauden oraino iragarrik othortzean egoteko orde, Nauriak manatura zioten bezala. ^{me} Adiskide minet ^{bera} ere utzia zankaten jener, Olibetako baratzean pairatu zue martyr ioan. Bai-

nan orai, oro iraganak dire. Jesus bada
go bere panionaren jasaiterak eta errai-
ten diote Apostolues: "Aste da, ^{hura} orena
ethornia da. Hots, chute zaitzete. Nisal
du behor nauena hurbildua baita. Erran
bala bezala: Orai, ene formenta akhaba
tu da. Oren hau naukan latz garriena
tragan da. Zuen othoitzan beharria bannela
idunitzen zautan oinazor buru egituko.

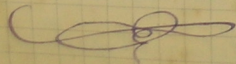
Orai beraz ematu direnaz geroztik, zaudet
te rosequan. Jarihtsaren Seneak behar bai-
ta ondean etoaien etxuetarab emana izan,
zandeste ichtant bat bederen atzarriak.
ni saldu behor nauena laster agesturen
baita. Abiatuak ziren egia erran trahido-
rea eta harekilaktoak. Hek izan lehor
zuen ledrongo errekoz harandian; hel-
du zuen alottian bezala, argi andana
batak erakusten zio tela lidea, ezen gau
helba zen. Ahafetik munitzoz zuen gaich

raginik ohi duten bezala; urhatsen hara
lota ere ezagun zen. Judas ethortz orat
zohar soldado Erromanoekin Jesusk
lehor du bere panionea bururatu. Bai-
nan orai ez da uzkut; bere burua sendi-
tzen du khor eta indarrez lethea. Hiler da
litz bat erran gabe, bildots ezi baten ^{pare} pare,
othoitzan duela bere Aiba zerkhoa barkha
degoten burregor berer, ez dakitelakotz ze
ari diren.

Horela zaituzte zuet ere, giristinoak,
othoizak azkartuko eta khor berezi batz
sustatuko. Seruko lidea hertsia da eta
lerbakorra. Landezte gogoak sendorik.
Etaian amovut sekulan! Othoitz zai-
tezte Jesus gure Naun dibinotak ze duan
pariatu Olibetako baratzean; gure at
amodioz usfeldua eta zebatua izan dela
Tidantza hor dezagun orduan eta gidu-
Ra garten heldurrik gabe, lehor balitz oro
la ichurtserainotxoan. Jesusk formen-

82
terparekonik ez dituzque segurajasanen;
bainan urus izanen zarete baldin eta
gainkoak bere urrikalmen du neurriga
bean, igorriko dauzkizuten Kurutzak
bihotz onez ekhartzen badituzque. Mur-
murikan artzeko orde, eskernak bihurtu-
ko dauzkotzue eta Jesus salduko duzun
baino lehen, Satanek alderdian atxikitiko
duzuen baino lehen, zuen asker Laska
botatuko duzue Kurutzeari gainean
eta saritzat izanen duzue zenua, iskri-
batua denaren arauera. « Dohatsu jazar-
penak guzenaren gatik pairatzen dituz
Senak, zeren lekiena baita zeruko ure-
suma. Beati qui persecutionem patiuntur
propter justitiam, quoniam ipsorum est regnum
celorum! »

Amen.

Sermos

84

"Iste sanctus pro lege Dei sui certavit usque ad mortem et a verbis impiorum non timuit, fundatus enim erat supra firmam petram"

"Saindu hori Jainkoaren legearentzat gudu hatu da azken haberraino eta gaibtoez erran hizeuek ez dute lotoatu, harri penaren gainean finkatua zagoelakotz"

Giustino maiteak,

Elizak martyrioez ofizian ezarri hitz horiek net orzi dokazi Cypruis gure patrono sainduari. Alabainan Cypruis ez da izan ba kharrak Elizako argi bat, doctor bat, thalendu aberatsenez dokaindua eta berthute handienez berregindua, bainan oraino martyo bat, bere odolaren fedearentzat ichuri izan duena, hori barta Jainkoa maite de lako ^{agurrik} zerralerik hoberena. Eta baldin elgarekin saindu horren bizia kurrizten dugularik, khuruko dugu nola gure patronia

85

gudukatu des Jainkoarentzat bere ^{ahal oroz} ~~guzian~~ eta erran ditake azken odol chortaraino, nola deusek ez zuten izitzen, deusek Rhodokatzen, harri pena edo fedearen gainean azkarri jarria zela kotz.

Behin baino gehiagotan entzun duguzue patroin sainduaren bizia; dadukharere Cypruenez egintza gutiz gehienez oraino orhoit zarekela. ^{Dena den} ~~Guzia~~ gatik or da etsemplu handien erreberitan begien aitzierant ezartzea, sekular baino gehiago lehia gaitzen, heyen urhatsak segituz, bizi saindu baten eremaiterat, gero bethiereko gorrori ezin erranezko hartaz gozatzeko. Gizona abantzkor baino gehiago oraino aldekor da arimako gauzetan; premia edo mengo da hartu che detan beriz finkatagogo gor dadien. Horkotz dantzuel bi hitz zez erranen zez zez Cypruis gure patrono saindua, nola bizi, nola hil izan den. Gogozan erabiliko ditugu saindu horen

berthute bereginak, berthute honer darraig⁸⁶
kotes egintzak eta ber demboran chede zin
bat hartuko dugu honer bezala egiteko.

Cyprius sainsdua, othoitz egizu guretzat!

^{Spitago,} Ethorki kan-
didetkoa zen Cyprius, Carthage derizuan
Afrিকা gauriko hiri batetako jende aipha-
tuenerarik eta haur haurretik ezagun tzen,
egun batez bertzeak baino zerbaiz gehiago
izanes zela. Adimendu ona zuelarikotz,
izpiritu bat erne bezain zorrotza eta errikla-
teko ~~haur~~ berezi bat, eskola handiak hartu
zituen eta gero, adiskide batzuek othoizturik,
hasi zen, dizipulua nagusi belkakatua eta
nagusier berez gorago, mintzatzen erakus-
ten. Choratzey zituen aditzaileak bere elhe
ederraz, graziaz, aisiaz, jalkitateaz eta
nik ez dakit zer thalendu, ^{berrengotzen} gizonak batzuek
espantitzen, inharrosten diena, nagusia
rentzat amodio bai eta ere beldur pispina

bat bihotzean sorarazten duelanik. ⁸⁷

Honer hola, Cyprius bi zey demboran
hetako paganorak bezala, ^{Cyprius} aisiaz, bere
buruan bortharik egin gabe, ateginetan
eta munduak iriz eskaritzen ziozkane-
tilluramenduetan. Janikoa ordean
chedatua zuen Cyprius izanes zela Apосто-
lu baten pare, haren izen sainsdua pa-
ganor ezagutaraziko eta maitharaziko
zuen. Emarak zaizkon dohain bereziak
eta nahi zuen dohain hetaz beretaz balia-
tu Cypriuey egiteko bere gogorako aphez,
aphez piku kbartan, sainsdu bat, izan
baten ^{gogor} distiriatuko zuena, elburu
betan zirener hoz pildual zirener eta
belkatuaren hobian zaudener argitze-
ko, berotzeko, gidatzeko, rosegatzeko
eta zerurat helarazteko.

Dembora hetan bi zey Carthage guen
sainsdua zagoen hiri berean, Caecilus ^{gaur}
zan Janikuaen gogorako aphez bat.

hura ere gaztetatuean Cypruener, idun³³ko
izana, mintzatzailer, ederra, choragarria,
eta jakintsuna, ohorez bezain omenez go-
zera, orai osoki famikoa ganat itzulia,
eta hantzat khar beregi batez sustatua
Maithatu zuen Cypris bere bilhotzean eta
nahi gizon gazte berios haren ere sendi ze-
gan zoin os, zoin gozo des famikoaren
adiskidantzan, haren amodio sarinduan,
mundu hantzan bizitzea. Hola hola du
eginen, menderey buruan, Parisen, Inazio
Loyolakoak eta Frantses jatorrikoa, gizon
uharra, argitua, eskola emale aiphatua,
orataz ongi ikhuria eta handigiti laudatua,
bilhakatuko da emeki emeki Sans Frantses,
hain berze arina famikoa ganat bildu-
ko dituen eta egun batez Inazioekin
betaz Eskual-Meriko ohorea izaney dena.

Cypruener idetki zitzaion beraz Caecilios
eta gure erlisione edemaz mintzate. Adit³⁴
zuen gizon gazteak, sumatzen ere bai

gure erlisione sarinduan, edertasuna ⁸⁹
eta gizonari esaiten, ahal diozkan pro-
betche espantagarriak. Norapeit ere
osatzen duela gizona ikhusten zuen, eta
Caecilioak baliazten ^{zohun} ziozkan arrazoiak
ez zaudela zimendurik gabe. Sishets
zitateen, sishesten ere zuen; aski zuen
bai erraita eta Caecilioak erakuti bidean
sartzea. Cypruener ordean ez zuen bilhotziki
aski izatu oraino aldi hartan, aphez sa-
du haren nahiaeren bethetzeko. Zerka
dukatey bada Cypris? Zerka zaduka-
tes! Eta munduak bere agentza, ategin
eta zoramenduekin, eta ^{hakar} hantza har-
tako, jakitate hartako, grazia hara-
ko gizon gazte batek ukhaiten ahal zi-
tuen laudorio, gur eta ohore eta ee
bere baitako aztura eta obidurek!
Aisago zen erraita; trenkatzen diea
urhezko gathinak? Bada balakoek
zadukates preso Cypris eta ez zen mon

tunatzen abal orains gisa hortako ⁹⁰ l'khar-
rien banterat. Jainkoak ordean bere begi
kolpea emana zuen; nahi zuen Gyprien
eta oraino aldi hunkan bihotz zolaraino
hunkitu zuen orain bat adiarazi zioien.
"Hots bada Gyprien! Ago gogoa sendorik
eta guazera jaunaren ganat, zerrahi gos-
tarrak ere!" Garbaitua zen eta bere
izpirituko asmuez, bihotzeko jaidurez,
munduarey balentrietz, gehiago khondurik
idutki gaber, joban^{da} bere buruaren batbaia
ragterat. Orduz geroz, dio sainduak be-
rak, arrunt khambiatua zela senditu
zuen. Izpiritua goibeltzen zazkoten azken
lanho bakharra ezeztatu ziren, argi
urratze batean bezala. Munduak bere
enganio, irri eta jostetekin ez dio gehiago
denarik erraites. Apbaltasunear nahi du
bizi; ebanjelioko irakaspenak segitu eta
kurutzet gainduak besarkatu. Saldu zi-
tuen bere ontasun bandiak, Carthago

hirian zituen baratze ederrak eta salbiza-
91
pen beharrik atheratu zuen dirua eman
erroneser. Urthe baten buruan, izan zen
aphez ordenatua, bazuelakotz behar zen
jorkitate guzia bai eta ere fede bat azkarnar.
Gerochago berriz izendatu zuten aphez piker.
Bainan herrunka hortaraino albatua
izaita sobera zitzaion. Ez zarrkan bere
burua gai borrelako kargu baten egim.
bidey behar der, bezala behetzeko eta
ihesari eman tzen. ^{gustinoak} ~~gustinoak~~ ordean
zilbatur zuen non zagoen Gyprien eta, ~~othoz~~
tearey bortchaz, ardietsi heyes aphez piker
izanes zela.

Egiazki oraino aldi hunkan bederen
populuarey boza izan zen Jainko arey boza.
Gyprien osoki Jainko arey gogorako art-
zama izan behar zen. Ebanjelio erant-
zuten edo predikatzen zuen khar beregi-
batekin, Jainko arentzat amodioz errea
zagoelakotz; bainan bertze erraites zuen

92
berak eta anshitz hobekiago zuen egiten.
Ona zen, bere egitekoetan abul izan gabe,
beharrentzat bihotzbera, Karitatosoa, Eliza-
ren dretchoy sustengatzaile tiesoa, arimez
gidari amultsuoa, batzutan, hartatik gar-
ratza, nola ere uste baitzuen bebor zela
jokbatur arimen probetche eta Janikoa-
ren loria handienarentzat. Biziz zen ^{apls}
piktu bati emana zaion ordrean, lukhori-
gabe bainan ere zikboizkeria orotarik ^{sa}
^{ba}. Majestategi beha bezain arrai zuen
begitbarteak eta ibilgunean berian ere bazuen
bertzek ez bezalako zed bat, bihotzak bere
ganatzes zituen, amodio eta bere gisa-
ko beldur saindu batekin.

Holako artzain bat gidari, Carthageko
populua bazagon Elizaren etsaien aldetik
izaten abal zituen laido guzies bihotz
onez jasaiterat. Bada Satanek nahi
izan zituen presetti dembora letan Eliza-
ren zinerduak asentuat borthiz ki khon.

93
dokatu, Valentziag dudarik ez da, ^{ustez}
eta gezurtaraziko zuela Christok Piarresi
agindua: "Hi baiiz harria eta harri horres gai-
rean finikatures diat ene Eliza eta jernulko bothe-
retz diokleie gaina hartuko." Dico emperadore
rea errabian sarthu zen, Christoren erlino-
nea Christianes bereu odobean bebor zuela
tho. Cyprienek aditu zuen galernaren
karrastka eta bere bala abiatu zen bere ar-
thaldearen sustengatzen. Mintzatu zioen:
Kurutziaz, bekhatuey urritiaz, Janikoa-
rendako jasaitetik arimentzat dadozint
abantailez eta martyren zorionaz. Eta
gristino anhetzek, gure sainduari eske,
ez zuten beres Janikoa arnegatu. Baina
horrek berak zituen oraino gehiago etaiak
asaldarazi. Cyprien zen beraz hobendun
handia; haren gatik ez zutela berey lara
nahi bezala bururatzen. Lehoines beraz
Cyprien, Lehoines, haren kidekoak bezala
Jogotik emanen tzen oida berean ^{bera odob}

Jainkoarentzat, bera abere, hortzetan ⁹⁴chebatua
izanikan ere; baina erraz zioten hobe zuela
ihes egitea ez bere gatik, baina populua aren
gatik, haren beharra izanez, gutela segur
eguz latagarri betar, ^{Konstituzio gale} fedean treso egoteko
eta Cyprienek, Khuziz Jainkoaren manna
zitakela, baiteti zuen, Carthagetik jali eta
bere populua abertitu ^{antibarr} eta, gorde giritinoek be-
rek zakites soki batean. Handik emaiten
ziotates izkribuz bere abisuak; lekhuban
beriz gordeka biltzen giritino zombait ^{fedean}
hobeki heyez fin kateko, amore a gatik ^{eta} pai-
ra zegaten bihote onez Jainkoarentzat, et-
saien ^{enganio} bai eta ere laderia guzies i-
hardotziz. Bazituen giritinoak martyren
gauaz eborteko hautatuak; bertze batzu
aldiz itsuski kolpatuak izi zituztenen
gantsutzeko eta behar bezala arhatzeko.
Horiek hola, izurrite bat gaitza hedatue
baizen Carthagetik herian, Cyprienek bere
izkribuz egis ahol guzian egis zituen erien

⁹⁵solitrekko, eri lek izanikan ere pagauak,
sainduaren eta gure erlisionearen, etai er-
biatuak gaitzeko

Guzia gatik ordean, Cyprien gordea zagoen
eta jelo zez jeloia saindu batez bere giriti-
noetarik arhitzek, oinaz eridian odola ichu-
riz, zeruaz irabazia zankaten sari ederraz
Jai othe zez bederen hura, heyez artzaina,
martyren Khoro paugabeaz Khoronatua
izateko? Errana zioten hobe zela haren
populuarentzat ihesari eman gadien eta
gordeak egon; baina orai dudatzen zuen
Adiskide lek izan balie Erroma, izan balie
Aita saindua, ez zuen dudateko; baina
noek daki? Behor bada esganatzen zuen
eta hark senditzen zuen bere baitan ma-
tyrioren gutizia bi bat. Patanes joko
zerbait izan bebaz ^{gure} sainduaren amu-
hori, nahiz eta Carthagetik populua lehen
bai lehen bere artzain Kartuzaz gabetu, giriti-
tino askori zero, sustengurik gabe izanez.

fedea arburazaraziko eta hola. Let bere erresu-
ma, Salazary erresuma, lekhu hetan hedatzeko.
Cyprusnek izkiribatu zuen beraz Erroma-
lat, jakitelako heyan haren bizi goidea perse-
kuzione sokirik Kampu onhartzen zutenetz.
Erroman ez zen orduan Aita sari durik:
Fabiano, Elizako buruzagia, berri berri-
martyr hila zelakoan. Baiman, ordu
lute hartan Elizaren buruzgires aphez
nagusiek onletor zuten Cyprus ihesi egon
zadin bere populuares gatik, handik be-
hor zituen sokhorri eta laguntzarak bidal-
tzen ziozkala.

Gure saminduarer nahigabeak eta bihotz-
minak ez ziren persekuzione hostan ba-
ratu. Carthageko girstino andana bates
bere fedea ukhatu zuten, beldurrez eta
paganoei kher ^{er}zuzkaten ontasunak,
Karguak edo bizia. Batzuek beren sinke-
tea soldu zuten agerian, abalgerak
demenduenik gabe. Bertzekhala hala,

97
beren hutsarer mendratzeko esperantzaz edo
phestkijan, paper batzue jakharazi zituzten
tribunaletako aitzindarietan, baizik eta
^{phariz} ^{er} ^{zituzte}
~~steditzegiz gurela kantokki~~ emperadore pa-
ganoarer, manuek, baiman aitzinean, ju-
je lek berak lekhuiko, ^{ihilik}, ^{segretuak}, berak
edo berez adistidena ^{anarkiko} ^{medeo}, aithortua
zuten urrun zirela segur J. Christoren ar-
negatzetik. Hala ere ordean Elizak hobe-
dun, handi zautkan eta Kominiatzerat
emaz baino lehen, luzaz penitentzia egi-
narazten zuten. Baiman zed gertatzen
zen? Girstino hobendunak aski zituzten
othoiztea presondegietan ziren martyr guiak
edo hiltzerat zobazinak eta heyer baim-
narekis, heyer merizimenduet esker, a-
phezek penitentzia garratz lekoro sun-
sitzen zituzten eta gure girstinoek ko-
miniatzes zuten. Hola ziren jokatzen a-
phatu girstino hobendunak; baiman so-
bera aise baliatzen ziren Jari koarentat

pariatzen zutenen onegiaz; sobera aise ere
urkbatzen zutela Kominiatzerat. Panjer
bat bager hor eta Cyprini salbatu zuten.
Cyprinek hirus lettra izkiri bate zutenen bat
aphez, bertzea martyres, eta lurugarraena
populuari, garbiki erakutsiz ez zuela nahi.
Elizak manatu penitentzia lek gisa har-
tan zuntzi ziten, gero mahain saindurat
lurbitzeko. Bada izan ziren bostz aphez,
Felicissimo, lehenago ere Cypriner aphezpi
kubasunerat altchatzea onketari ez zuen
bunbero bat, gure sainduaren lettra edo
gushunez khondu abamenik iduki ez
zutenak eta gehiago dena Kobesorer asal
dagerat entseatu zirenak gure saindua-
ren kontra, ^{arrien} amonegatik eta hiran ez
zezaten gehiago jauspenerik ekhar Cyprine-
ren manueri. Bere kideketkin igan
zen Felicissimo mendi baten gainerat
eta han heyer aitzinean eskornistuez
jo zuen Cyprin gure patroni saindua.

94
Nehork ez zuten ordean gogo eman haren
lardeniari; eta gure sainduak bere aldiari
goraki eta azkarri erasi zuen, hainbertz
itonskeriaz holendun tzen aphez dohaka-
be hura eta harekela kook orofededu-
ner bilkhuratik ^{berjoruat} ~~kanpo~~ zirela. Ordean
Felicissimok betu zuen jende chekat na-
hi baituen, Elizarekin baktetu eta bertze
aldetik ez baitzen etraia sosegatzen. Cy-
prinek berri ere gatzigatu zuen Erromakot,
jakiteko leyan ongi jokbatzen zen. Ero-
mar, haren egintzak laudatuak izan ziren,
eta erran zioten bertze Aita saindu bat
izendatu arte, deus berriagokorik ez zego-
abia, penitentziek bebor tzen dembora
guzia iragan behar zutela, bakharrik
bitartean hiltzerat zobazinak izan ziten
Elizarekin baktetuak, baldin eta urrikiz
ko sentimendurak erakuloi bagituzten
Eta holaket zuen gure sainduak, Elizaren
onelan azkarri zidukatu ordean, garbai

ala megarerz emaiteko, bertzela ez ditake
la gero ban Kausi J. Christor^{en} odola.¹⁰²
Aphez eta aphez pikur bilkhura bat ere egin
zuen, populuarerz artean ziren gaitz bide
zombartes esertatzeko eta geroztik ere
bat baino gehiago bildu zituzten, elgarretkin
chehatzeko chedean heretikoeek eman
batbaioak baliorik bazuenetz. Gyprienek
zeriaz ezetz. Erromalat pharte eman zu-
ten eta orduko Aita saindu Esteberekin
gure saindua phondu horren gainean
guduaz sarthu omes tzen. Aita sainduaz
sustengatzen tzen balako batbaioak ba-
lio zuela; Gyprienek esetz. Bi aldetarik
khas saindu berarekin ari ziren guduan,
khar eta egiaz az amodio berarekin, bat
ala bertzea osotki Jainkoarentzat eta
arimen onetan. Aita sainduak or-
dean arrazoina jinkatu zuen eta Gyprien
sumetitu zen. Bizkitartean aithortu
behor dugu ere izan direla erran du

tenak Gyprien sainduak ez zuela behineu
holako zerik sustengatu; bertze batzuek
zutela haren jakitatearen itzaban erasi
irakasper berri hori.

Q Bizkitartean, etoia etzagon oraino lo-
kharua. Sapanek berri ere bere kidekoetan
phiztu zuen, ~~erromal~~ ^{erromal} erromalaz sua eta Gyprien ari
baitzen sekulan baino gehiago bere arbat-
dearen arbatzen, kortsul erromalaz
nahi izan zuen bildu gure saindua,
bainan debaldetan eta orduan desterra-
tu zuen. Gyprien joan tzen Carthagetik
uruntzago, hiri thipitto batetarat. Har-
zerutik argitua urthe baten mugan
emanen zuela bere odola fedearentzat,
hari egundaino baino gehiago karitate
egiten, egun handi hari buruz. Lekhu
basa batzuetan desterratuak zauden
Aphez eta aphez pikur izkeribate zesten
eta gutxun lek irakurtzean ezagun da-
zer Jainkoaren alderako amodioaz

bai eta ere oinaz gurtziak zadukaten
errea gure saindua. Bizigailuak ere ¹⁰⁵
helarazten zeizten eta ber demboran pre-
so zirenez ere artha hartzen zues.

Horiek hola, Kontsulak ~~erabazten~~ ^{bera lat ethon}
zen eta Saindua bahiatu Carthageko
hiriat berri ziteko eta lehenago harenak
izanak ziren baratzetan gordetzeko,
handik bere arthalde begitokaz Khordu
eginen zuela. Alditu zuen ordean haren
esturatzeko zereetan zirela eta bertze non
beit hiri barnean gorde zen, bere populua-
ren aitzinean martyrisaren pairatzeko
zoriona ukharen zuelako phestkizan,
eta beldur baitzen giristinoek ez zezaten
ongi Kausi haren gisa hortan ^{bera haren} gordetzea,
abertute zirenez eta aithortu lañoki
nola nahi zeizten bada heyer aitzinean,
hilez zerrateko bidea erakutsi. Ez
zuten hil bizkitartean Carthagen bevar
ez urruy hargatik eta bere populua mai

tearen aitzinean, erran baitatke beraz ¹⁰⁵
gesurik gabe sainduares gutzia guziak
betheak izan zirela. Populua lekhu ko
nahi zuen hil, eta hala hil izan tzen.

Kontsulak beraz preso hor arazi zuen
eta ekhararazi hiritik landa bera zageen
egortzatik hurbil, Kampanako etche ba-
tetaraz. Populuak segitu zuen, eta nola
presuna gaste anhitz baitzen jende oste
hartan, lek oro bilarazi zituen, eta lekhu
ilhun batean atchikarazi, soldado
erromanak ez ziten kezaz gairiki balia.
Zuhurtziazko egintza bat ederra, San Agus-
tinek gogotik laudatzen duena!

Goiza ethoni zenean, Kontsulak ekhar-
arazi zuen Cyprus bere aitzinerat, erakutsi
ere bai emperadoreen ^{oren} manua. Heriotza
zen alde batetik, bertze alde tik fedearen
arnegua. Kontsulak egin zituen bere
zazpi egin abalak gure sainduares
Khordokatzeko bai lausenquez, bai lar-
1) Melanimum zinean

deriez, bainan Cyprien treso egos tzen bere
barkan eta Kondenatua izan tzen lephoa
pikatua izaiterat. Cyprinek aditu zuen
durdugatu gabe arrasta ekharagarria
eta Jainkoa ganako bihotz altchatze
Kartou batean, erran tzen: " Eskerrak
daukitzuz, Jauna, zeren eta nahi izan
bainauzu gorphutz hilkor huntarik
libratu!" Eta odu berean, aditu zen a-
fuzpikuaren etsempluak huntatua eta
sustatua zuen populuarery deihadar fede-
duna: " Hots! hil gaiten gu ere honetkin!
Burregoa bera izitua ezen menturatzen
berer lan latz garriaren obratzerat. Sain-
duaK hots eman zion eta pagatzeko
bezala egiterat zihuan sagore eziz preza-
tuzkoa, emnarazi ziozkan hogoi eta
bortz urke pheza. Gero khendu zituen
berak bere gaineko arropak, begiak
barratuta, eskualk aphez bati bizkarra-
ren gainean estekarazi, belbaunika-

tu, ukhertu eta lephoa jharatu burre
goarey aizkorari. Burregoak jo zuen,
buruak jauzi egin eta Cyprinen ari-
ma ederra begaldatu zen zeruetan gora
Buruularen hamalaua zen, berrehun
eta berrogoi eta hemezortzian, Sixte lekona
zelarik aita saindu, Valeriano, empe-
radore erromano!

Martyraren odolean bustiak izaiteko
hedatuak zituzten girstinoak oihal bat
zu eta errepesturekin bildu zituzten
Cyprien aphezpiku saindu eta marty-
raren orhitzapenetan. Gorphutzia aldi
ohre landitan hortzi zuten eta hori
agerian, achola guti zutela erakutuz kor-
sulaz eta barekilakoez, oro baitzauden
berdin, Jainkoarentzat lekere. Cyprinek
bezala, berer odolaren it ichurtzerat

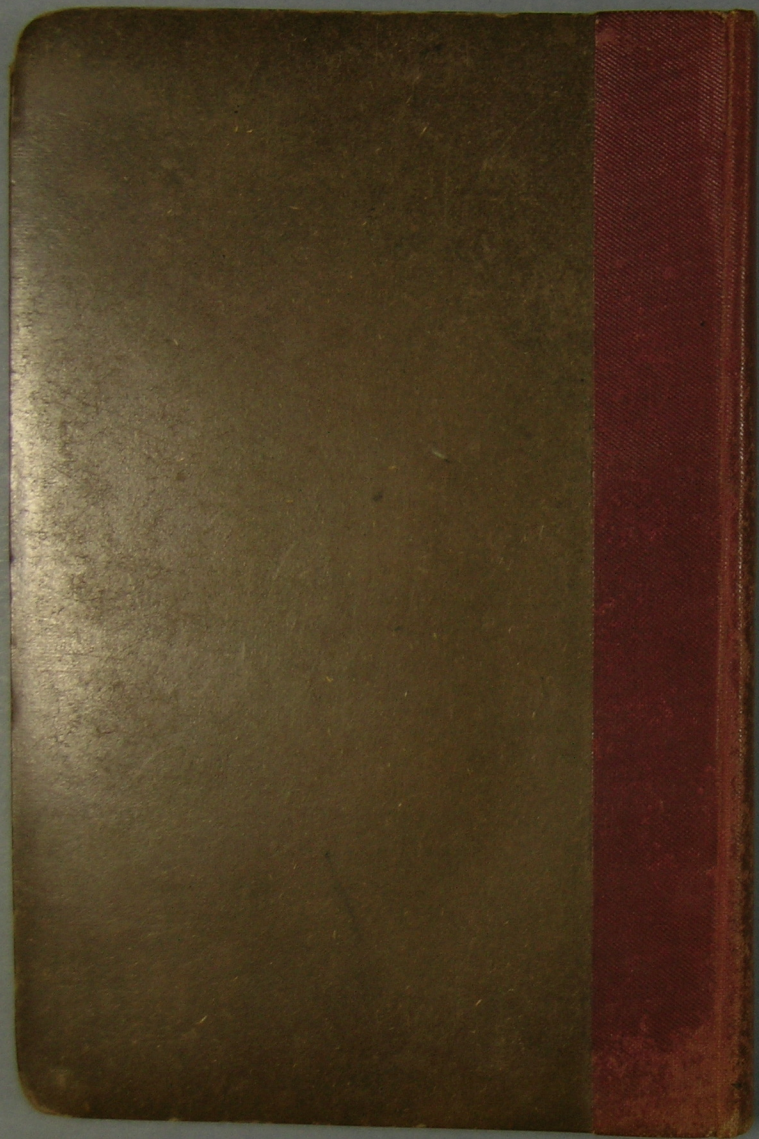
Horra nun dugun,
girstinoak zuen patroin sainduaren
bira. Er othe nuen arazoin errateko be-

tiar narana: "Sari du hari gu dukatu
dela Jainkoarez legearentzat azken hata¹⁰³
raino eta gaichtoen erratekoek ez dutela
lotsatu, harri penaren gainean asentatua
zagodakotz." Zer da bada harroka
bortxotz hori, etsai guzien oldarrak ez ezatza
dituen harroka hori? Gure fedea, guris-
tinoak! Ah! egiazki jainkoa baithan
sinhesten badugu, onak izanen ditugu segur
sinhestear, arauera eta ifernuko botere
guziek baltzan, ez gaituzte Rhodokatuko.
Bakhotchak gure estuan eta gure heinean,
gure egintzideak ongi bethetko ditugu Jain-
koarentzat. Tuz sinhesten badugu Jesus
ere Aldareko sakramenduan dela, Elizan
behor den bezala egonere gare. Ala bama,
nork luke Kopeta gure bizia eskuetan
duen nausiarentz aitzinean gaizki egoite-
ko eta hari ategale emaiteko? Har bat
zare gizona eta nahi duzu zedarririk
ez duenari, guziz boteretuari jazarriz?

Barniar elhain baten pare ezarriko zaiten
eta gehiago dena, baren etsaigoan hiltzen
bazare, ifernuko zu lametarat se kula-
kotz aurthirikko! Fede bizi bat balin
badugu, gurtinoak, ez dugu beraz Jain-
koari laidorik eginen, baina baren ga-
tik, hura maithatuz, maithatuko ere
dugu gure laguna, elgarrentzat bira,
elgarren janhizan bizitzeko orde. Fe-
deaz behor gare bizi, ezen Christau zuzena,
Christau leyala fedez bizi da: "Justus ex
fide vivit". Ezen Rhodokatuz ko fede honek
emaiten zioen Gyprien ere baimbertze
eta amodio ala Jainkoarentzat ala bere
lagunentzat; ~~ez gogotik ez baren~~ bhotz
emaiterainokoan baret ere, ez dit du-
datzen, bertze orduz jondoni Paulok beza-
la: "Ni aldiz gogotik nekhatuko naiz, gogotik
higatuko lanean, amodioz, zuen animen onkar,
zueaz baimbertzenaz ere gutiago maithatua
izanikan ere!" Zernahi izan du jaraiteko

Cypriuek leu hures gariean, paganoetarik
erraz gabe doha, bainan oraino maite zitue
netarik, bala nola aphez eta aphez piku
gombetetarik. Mundua hola da. Ikhi zi-
rea bekhatuzko hobi lekhitu hartarik, izanen
dua gutaz gaizki mintzatu ko dirinak,
zure adiskideak menturaz, pochulatu ko
zaituztenak zure harat hurnatetan, batzu-
tan erho batentzat idulkiaz teraino-
koan, zu Jainkoaren hautetoria, zu zere
garnetan egun batez ijar baten pare men-
derer mendetan distiriatuko duzuna!
Behor bada ere izanen zare arima Jain-
kotiar batzuez gaizki ikhuria eta horiek
dantzute, horiek, lhotza oinazez erdira
raziko. Horiek hola, zande bizkitar-
tean sosequan eta siniketsu zazu zu ere,
Cypriue bezala, hola pariatzen duzun
ber, zeruratuko bidea, zarela; alabai-
nan kurutzearen bidea baita behiere-
ko egoitzetarak helter duen bidea,

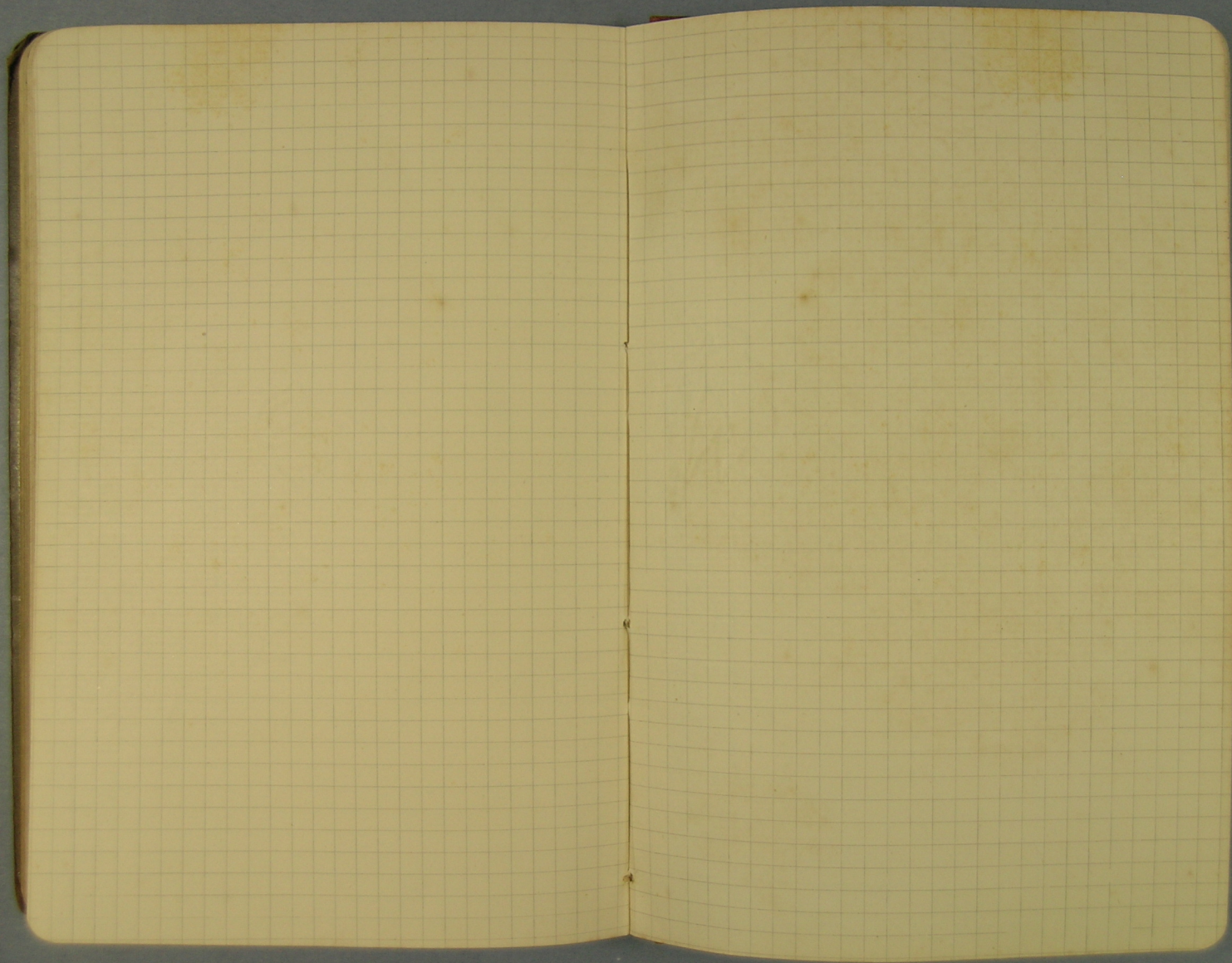
Jesus christo zure jaunak beraz errarten
duenaz geroz: Ni naiz bidea, egia eta bizia
eta bera kurutzearen medioz, mundu hura
tan zernahi pariaturik, zerurat begal-
tu denaz geroz. Bainan gaichtoen erraz,
kizunek ez zuten Cypriue latsatzen, fere-
rez harriaren gariean jarriz zelakotz.
Eta guduakatu da, ez dea bala, azken
hatsaraino, Jainkoaren legearentzat.
Jainkoaren legearentzat! erraz nahi
da bekhatutik begiratze ko, berhutean
artzizatze ko, heriotze or baten grazian,
merezitze ko, bertentzat amultan eta
karitatez bethea izaitze ko, askotan ber
beha nekhatua, deboilatua izanikan
ere! Jainkoaren legearentzat guduak-
tzea, erraz nahi da oraino, etaber bar-
katzea, adiskide min batzuek egini-
kako laidotetaraino, bere aztunen ga-
patzea, ohidura gaichtoen kambatzen
munduko lilluramendues ikho egitea

Q Stokopon

Amount Freight 7.00 B
Gross Amount 6
Amount Freight 9.00 W.
Amount 5

Amount 7
Amount 11.00
1/2 ton glass 6
1/2 ton glass 4
1/2 ton glass 8.00
1/2 ton glass 6
1/2 ton glass 4
1/2 ton glass 8.00
1/2 ton glass 6
1/2 ton glass 10.00
1/2 ton glass 7
1/2 ton glass 6

Peperare

(2)

(2)

am dilexit
chés lui sont
"

s que vous
le consola-
ur lui-mê
iet de la
entante.
autre à un
descendane
endu. A
la présence
ait le trou
Lui, s'age

Popare

(2)

(1)

am dilexit
échés lui son
"

que vous
le consola-
lui-mê
et de la
stante.
aité à un
descendane
endu. A
la présence
est le trou
Lui, s'age

begiñtatzen ditut arrantzeak!

Egun, Jainkoaren urrikalmendu
neurrigabeaz, aphez naiz sekulakotz,
Sacerdos in eternum! Goiz guzietz, ene
herbaittasun eta ezdeustasunean,
jautsaraziko dut aldearearen ~~gorri~~
gainera gauza guzies gairean eskua
zabalik dadukana, biñi diren guziak
ongi eginez bethetzen dituen, ala
dela belhar ondo chunea, ala dela
zuhaitza, ala dela gizona, ala dela
zeru gorenetako aingerua. Ene
eskuetan atchikiko dut ikhara
saindu batekin munduko bekhatuak
ezeztatzen dituen Bildotsa. Tota
samurrari eskainiren diot Seme
amultsua!

Beharko ditut chukhatu
nahigabetan direnen nigarrak, barkhatu,

Jainko biñiaren izenean, urrikal dute
beren huts guziak. Adiaraziko dietel
Jaunaren hitza guzies, jakintsunen
jakitaterik ez dutener bezala, handier
eta tipier, haur bihotz laño eta
garbier, Jesus molde berezi batez
usmatzen bezala dutener, gaizkiaren
leizean dauden bekhatorees, anima
goibeldues, oinazetan direnes, biñia
airós deramatener!

Hortako naiz aphez. Hod dandam siem
tiam salutis plebi ejus! Jaunaren populari
irakasteko nola behar duen salbatu,
zer bide hartu zerurat helzeko.
Puritasunean eta phestetan biñi den
jendaki horri mintzatuiko naiz
sakrifiziaren handitasunaz, ^{jasaitzearen} ~~jasaitzearen~~
sosequaz, othoitzearen edertasunaz eta
ontasunaz, urrikieren gozagariaz,

barthamenduarer amultsuaz; erraren diot
berthute eta hobengabetarun berri; aurkituak
nola duten bozter arima!

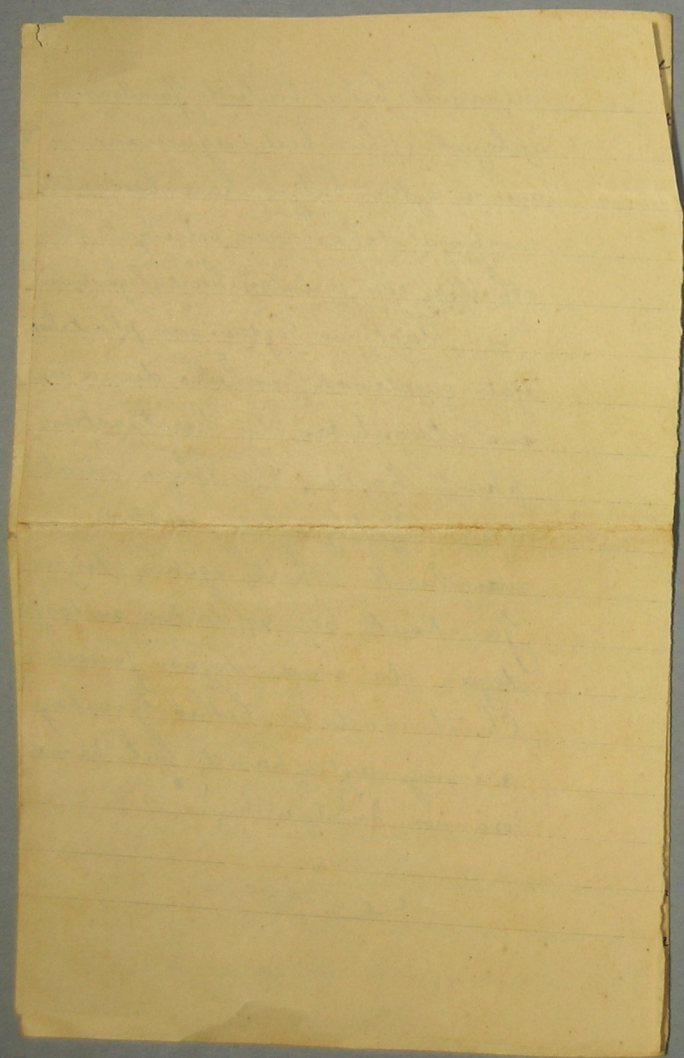
Ter loria edo ospa eta zer minionea edo
bidaltzea! Gizona urkhar laitate holako
zama dorphearen pean, Jainkoa ez balitz
hor, berak hautatu ~~duen~~ aphezaren
sustengu. Ego elegi vos! Nik zaituztet hautatu
Bainan eta bereziki graziaren gainean
dut Rhondatzen. Apbaltasunean eta
gogoa sendorik galdatzen duenari ez dio
huts eginen. Izurikitzen ditut ere zuen
othoitzak, o zuek oro ene aditideak ~~zante~~
zaretanak, zuek oro ene aphez tasuneko
zorionaz phartalier izatu zaretanak,
egun saindu hortako atsegin ez tiez
gozatu izan nahi zaretanak!

Ondikotz! ^{Hitzeginak} ~~Atseginak~~ dia iragaiten
... egimlidea aldiz gelditzen darraigthon
nethe, gu du eta bihotz minekin. Ah!

orduan da behar bailuke Jainkoaren
aphezak ikhuni bere inguruan
arima azkar batzu, haren beso akhite,
erortzera dohanaren soleitzaleak,
othoitzoz eta egitatez haren laguntzaleak

Zuek ene bozkarion phartalier
izatu zaretanak, nahiko duzue ere
ene atsegabetera eta hersturetan
pharte hartu; eta Elijarentzat,
Egiarentzat guduaz ariko
naizelarik, othoitz eginen duzue
Jainkoak bere soldadoa sutenga
dezan eta eman dezon Jesus-
Christoren dako bethikotz irabazi
arimez uzta handi bat. Ad mul-
tos annos! Anbitz urthez!

J. E. Lepore

(2)

Ad majorem Dei gloriam.

Sermon.

Sur la Contrition parfaite.

« Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum (L. 7. 47). — Beaucoup de péchés lui sont remis, parce qu'elle a beaucoup aimé. »

Mes chers frères,

Les paroles que vous venez d'entendre, paroles de paix et de consolation, furent prononcées par le Sauveur lui-même, chez Simon le pharisien, au sujet de la pécheresse Madeleine, aimante et repentante. Le pharisien avait invité le divin Maître à un repas et le divin Maître, avec cette condescendance ineffable qui le caractérisait, s'y était rendu. A peine la pécheresse est-elle informée de la présence du bon Maître chez Simon, qu'elle veut le trouver en toute hâte, se présente devant lui, s'agenouille et se met à pleurer.

nouille, mise sur ses pieds adorables au vase d'un
onguent précieux, les essuie de ses grands cheveux
et les baise en pleurant. Et Jésus se laisse faire.
A cette vue, le pharisien s'étonne. Il s'étonne de
l'audace de cette femme coupable et aussi de l'attitude
brusquante du Maître à l'égard de la péche-
resse. Ne lui signifiera-t-il donc point de se reti-
rer? Ne sait-il donc pas lui, le prophète, que
Madeleine est une créature indigne, le scandale de
la cité? Le pharisien aurait volontiers donné suite
à ses réflexions, il commençait même à s'irriter dans
son cœur, lorsque Jésus, se tournant vers lui, l'inter-
rompit et dévoila sa pensée: « Simon, j'ai quelque chose
à vous dire. Un néancier avait deux débiteurs; ils lui devaient
l'un cent deniers, l'autre 50. Comme ils n'avaient pas de quoi
rendre, il remit à chacun sa dette. Quel est donc celui qui l'ai-
me davantage? » Simon de répondre: C'est, je pense, ce-
lui auquel il a remis davantage. » Jésus reprit: En
as-tu jugé, répartit Jésus. Puis se tournant vers la fem-
me, il dit à Simon: « Tu vois cette femme? Je suis entré
dans ta maison et tu n'as pas versé d'eau sur mes pieds; elle,
au contraire, a lavé mes pieds de ses larmes, et les a essuyés avec
ses cheveux. Tu ne m'as pas donné le baiser; elle, au contraire,
depuis qu'elle est entrée, n'a pas cessé de baiser mes pieds. Tu

n'as pas répandu l'huile parfumée sur ma tête; elle, au contrai-
re, a embaumé mes pieds de parfums. Aussi jete le dis, Beau-
coup de péchés lui sont remis, parce qu'elle a beaucoup aimé.
Mais celui auquel on remet moins à moins d'amour. » Et il
dit à cette femme: « Tes péchés te sont remis. »

Le tout est extraction du Sauveur si plus d'en-
seignements, mes chers frères, je ne veux considérer ce
soir que les paroles de rémission qu'il prononce au
sujet de Madeleine: Beaucoup de péchés lui sont remis, parce
qu'elle a beaucoup aimé. Madeleine a donc à être par-
donnée, parce qu'elle a beaucoup aimé. On peut donc
recevoir le pardon de ses péchés sans les confesser, avec
une contrition semblable à celle de Madeleine. Quelle
est cette contrition, de quelle nature est-elle, quels sont
ses effets, devons-nous néanmoins et pourquoi accuser
nos péchés quoiqu'ainsi pardonnés, c'est ce que je me
propose de vous expliquer dans ce court entretien.
La pratique à suivre en découlera tout naturellement.

Il est évident, mes frères, que la
contrition dont il s'agit n'est pas une contrition
ordinaire, imparfaite, disons-nous, puisque elle-
même requiert le sacrement et que l'autre ne l'exige point.
Par opposition, nous appelons donc cette contrition
plus passante, plus agissante sur le cœur de Dieu.

contrition parfaite. Sa définition, vous la connaissez.
C'est le regret d'avoir offensé Dieu parce qu'il est
infinitement bon, avec le ferme propos de ne plus
l'offenser à l'avenir. Orsi donc, vous regrettez d'a-
voir offensé Dieu parce que, par le péché, vous avez
mérité l'enfer, une éternité d'effroyables supplices,
ou que vous avez perdu le ciel, ^{seigneur} d'une telle
bonheur, ou que le péché est une étrange turpitude,
vous n'avez pas la contrition parfaite, mais que du res-
te vous ayez le ferme propos de ne plus pécher à l'a-
venir. La contrition parfaite est une douleur plus dé-
licate, une douleur qui s'attache aux fibres mêmes
de l'amour, de la bonté offensée, une douleur plus
affectueuse, si on peut en le dire. On tient d'avan-
tage compte, bien plus, on ne tient compte que de la
bonté souveraine de Dieu, d'un père qui ne cesse
de nous aimer avec une tendresse infinie. C'est
donc une douleur plus filiale, plus touchante. Les en-
traîlles de la miséricorde divine se dilatent à cet
appel et Dieu n'attend pas, pour accorder le pardon,
qu'on s'agenouille devant son ministre. C'est fini ;
c'est oublié, éclatant retour de l'enfant prodigue
dans la maison de son père.

Plus grand est l'offense et meilleur il est, plus

grande est aussi l'offense, mais aussi, pour une âme
bien née, plus va le regret de l'avoir offensé.
Vain du mal à quelqu'un qui nous a traités avec
bonté est une noire ingratitude, on le regrette en pro-
portions ; mais combien plus intense sera la douleur
de celui qui aura offensé, je dirai plus, maltraité,
tué, son sauveur, son père. Celui qui, loin de l'exécra-
ter, ne peut même vouloir le moindre mal, Celui
qu'il sait être tellement bon qu'il pardonne même
aux plus grands pécheurs. Celui enfin qui il sait de
la bonté même. Dieu ; il est vrai, ne souffre pas,
J. Christ ne souffre pas, mais le pécheur n'agit-il
pas comme s'il portait le crucifix ; la malice de
l'acte n'est-elle pas la même ? Le résultat ne dé-
pend pas de lui, car J. Christ ne meurt plus, mais
sa malice, sa faute, son crime ne sont-ils pas la
aussi horribles que s'il commettait le déicide réel ?
Quand donc touché par la grâce de Dieu, — encore
un bienfait parmi les bienfaits sans nombre de l'i-
népuisable divine bonté, — le pécheur considère que,
malgré tout, Dieu est encore plus prêt de lui par-
donner que lui-même de se convertir, ah ! vraiment,
la confusion s'empare alors de son âme, il regrette
d'avoir offensé le souverain Bien, il se prend à aimer

en se repentant, il se jette dans les bras de la miséricorde divine comme l'enfant prodigue dans les bras de son père, il espère et Dieu l'aime et Dieu l'a aimé, dès l'instant où, de son grand regard scrutateur, Il a vu ces mouvements de cœur, ces mouvements de conversion et Il lui a pardonné, car il est écrit: *non facie eorum qui mihi inierunt Ego diligentes me diligo.* - Convertite vos à moi et je me tournerai vers vous Convertimini ad me et convertat ad vos. - Beaucoup de péchés lui sont remis parce qu'elle a beaucoup aimé, c'est à dire, elle avait beaucoup de péchés, toutes lui sont pardonnées, parce qu'elle a beaucoup aimé. *Remittuntur ei peccata multa quoniam dilexit multum.*

Nous avons essayé, mes chers frères, d'analyser la contrition parfaite, je dis essayé, parce que la douleur se sent plutôt qu'elle ne se décrit. Inutile de vous faire remarquer qu'un délai considérable ou déterminé n'est point requis pour concevoir de tels sentiments. De même qu'en effet un mois de temps a suffi au pécheur pour se détourner de Dieu vers la créature, on ne voit pas pourquoi un temps plus long serait requis pour se convertir de la créature au Créateur. "Homo in primo instanti vere penitentie remissionem consequitur prelati nuntius" du *Saint* Thomas, c'est à dire que l'homme, d'

en vain - pouvait grand risque d'être annihilé. Ajouter à cela que l'imagination, s'en mêlant et chacun se constituant juge dans sa propre cause, croirait volontiers être dans les dispositions de la contrition parfaite. Et alors, il arrive que les péchés ne sont pas pardonnés, que la déclaration dans la confession en est devenue nécessaire, qu'une contrition imparfaite écite d'un motif universel, par ex: le motif de la laideur du péché. Tout péché revêtant un caractère de honte, de vilénie et de dégradation morale, une telle contrition imparfaite, dis je, doit les atteindre et que les péchés sont manifestement effacés non pas en vue de la contrition parfaite qui n'existerait pas, mais en vertu du serment que l'on reçoit. N'allons pas néanmoins exagérer la difficulté de concevoir une contrition parfaite. Nous venons bientôt de quelle importance elle est. Or Dieu, dans sa miséricorde infinie, miséricors et miserator, lisons nous dans les psaumes, n'a pas voulu évidemment - regarder en effet l'économie de notre sainte religion, plus les choses à faire sont importantes, plus elles sont simples et faciles, à preuve, une entre toutes, le baptême - Dieu donc n'a pas voulu qu'un moyen, de salut de si

grand intérêt fut pour nous leïssé de difficultés. Mais
enfin, c'est pour vous dire combien il est sage, même à
ce point de vue, de soumettre ses péchés au pouvoir des évêq.

Vous donnerai-je un autre motif, un motif
d'ordre et de discipline? Dieu veut, mes chers frères,
que ces moyens extraordinaires que, dans sa grande mis-
éricorde, Il met à notre disposition soient comme rati-
fiés par l'Eglise, non pas que ces moyens soient inefficaces
sans l'approbation de l'Eglise, mais parce qu'Il a ins-
titué l'Eglise comme son autorité visible sur la terre,
devant, en bonne et prudente mère, préserver ses en-
fants de toute illusion dans les voies du salut et les
acheminer vers les rivages de la céleste patrie. C'est là
du reste un acte d'amour, d'humilité, d'obéissance
filiale envers l'Eglise notre mère, choses chères entre toutes
au cœur de notre divin Maître. Dieu l'a ainsi voulu,
témoin les épîtres que St. Paul envoie aux frères. Ils étaient
guéris; Il les envoie cependant aux frères. "Et, est-ce dit
vos sacerdotibus!" La lettre représentait le péché. Il faut
donc que les péchés soient directement soumis au pou-
voir des évêq. C'est ainsi Paul, l'Apôtre des nations, con-
vint, reculant néanmoins de Dieu l'ordre d'aller trou-
ver le frère Ananie pour être baptisé et le même
Paul, bien que lui aussi, apôtre d'institution divine

Apollolus non ab hominibus neque per homines, sed per Jesum
Christum, se présentant à Jérusalem devant les Apôtres au-
tels, après d'avoir un témoignage tel de la vérité de sa mis-
sion que, sans cela, il estime inutile sa prédication, soit
dans le passé, soit dans l'avenir ne s'accommodent aut au-
curusset. Voilà pourquoi St. Thomas affirme que ce
lui qui est réconcilié à Dieu par la vertu de la contri-
tion parfaite, doit en core se réconcilier avec l'Eglise, se-
lon le désir même de Dieu, en ayant recours au pouvoir
des évêq.

Vous avons considéré, mes chers frères, la nature de
la contrition parfaite et ses effets dans l'âme. De son
importance, vous n'en doutez point, puisqu'il s'agit
des plus graves intérêts de notre âme. Les points essen-
tiels de cette admirable doctrine, vous les connaissez
aussi; mais la pratique d'un si excellent moyen de
sanctification ne laisserait-elle pas à désirer? L'ai-je
en effet qu'ayant sous la main une arme si puissante,
beaucoup de chrétiens ne songent peut être pas à s'en servir,
je veux dire qu'ayant eu le malheur de commettre quelque
faute grave, le chrétien ne pense pas souvent à élèver
immédiatement son âme vers Dieu et à y faire naître
avec l'aide de la grâce divine, ces sentiments d'amour
repentant qui touchent le cœur de Dieu et l'inclinent à

la miséricorde. Je ne aurais trop vous recommander ce moyen, mes chers frères et c'est la conséquence pratique qui se dégage de tout et est toute. Tombez-vous dans le péché grave ? Ne perdez pas de temps ; consultez-vous à Dieu par la contrition parfaite. Humiliez-vous devant lui avec toute l'humilité dont vous êtes capable, regrettant d'avoir offensé la bonté même, vous confiant néanmoins sans réserve dans son infinie miséricorde, puis relevez-vous et pleins de force et de courage, reprenez le sentiment de la vertu, le sentiment qui mène aux délices du paradis. Et, dans votre prochaine confession, avouez vos péchés au ministre de Dieu avec confiance, humilité, mais confiance dans celui qui a aimé le monde, c'est-à-dire l'homme et l'homme coupable au point de lui donner son Fils unique pour sa rédemption. Si vous agissez ainsi, mes chers frères, vous aurez l'incalculable avantage de rendre méritoires pour le ciel des actes qui, sans cette contrition parfaite, vous eussent été inutiles, puisque vous les auriez faits en état de péché grave, en état de rébellion avec Dieu. Et Dieu, voyant que vous consentez à son premier appel — car il vous invite amicalement au repentir, parce qu'il ne veut pas la mort du pécheur, mais son repentir et, avec le repentir, la vie de son âme — Dieu, dis-je, vous comblera de ses grâces, et de la sorte, vous deviendrez plus forts, vous résisterez plus aisément aux passions qui vous assaillent, aux tentations

de la chair, du monde et de Satan. Vous contracterez une excellente habitude à laquelle peut-être vous devez un jour votre salut. Un coup subit peut, n'est-ce pas, vous enlever à l'office, l'un de ceux qui vous entourent, vous rendre peut-être votre dernier soupir dans un lieu étranger, loin des vôtres ; il sera impossible de vous procurer l'assistance d'un prêtre et alors, dans cette cruelle agonie, quand les forces vous trahissent, quand le démon mettra tout en jeu pour vous perdre, quelle consolation, quelle ressource supérieure de pouvoir combrer vos sentiments de contrition parfaite, sentiments que vous concevrez d'autant plus aisément que, dès à présent, vous en aurez pris l'habitude et que vous aurez mérité pour cette heure terrible de plus abondantes grâces divines. Et, pour faire suite aux avantages énumérés plus haut, vous gagnerez d'ores et déjà des indulgences, celles pour lesquelles la confession et la communion ne sont pas requises. Et qui m'amène à vous dire en passant que, tout persuadé que vous soyez de la contrition parfaite, vous ne pouvez pas néanmoins vous approcher de la sainte table sans recevoir le sacrement de Pénitence — pour les fautes graves s'entend, selon les paroles de Saint Paul : " Probet autem sumpsit homo et sic de pane illo edat et de calice bibit ", que l'homme s'éprouve et qu'ensuite, il mange de la chair et boive du sang de J. Christ, paroles dans lesquelles le saint Concile de Trente a reconnu toute la puissance de son infailibilité, la nécessité de la confession,

des péchés graves, avant de participer au banquet divin.

Mes chers frères, j'insisterais encore pour vous montrer, maintenant l'état d'une âme qui n'a pas eu recours à la contrition parfaite pour rentrer immédiatement en grâce avec Dieu, mais le contraste, vous le saisissez sans peine, je n'ai guère besoin de l'étaler. Supposons en effet que ce soit un chrétien qui se confesse rarement, une fois à Pâques — hélas! le nombre n'en est pas dérivé! — qu'il est malheureux de demeurer si long temps l'ennemi de Dieu, incapable d'avoir méconnu ce moyen, s'il avait pu le savoir ou au moins, si l'ignorance l'excuse, incapable néanmoins de faire des œuvres méritoires pour le ciel, puisqu'il gît dans ce lamentable état. Comprenez donc, mes chers frères, l'importance de cet acte de la contrition parfaite et ne commettez pas la faute — c'est trop peu dire, l'insanité de refuser pareil remède, quand Dieu lui-même qui offense, mais infiniment bon, le met à votre portée. Si ainsi, chaque fois qu'il vous arrivera de tomber — et vous tombez de plus en plus rarement si vous agissez comme, au nom de Dieu, je vous le recommande, parce que sa grâce vous fortifiant, vous devenez des forteresses de plus en plus inexpugnables, qu'ainsi dis-je, chaque fois qu'il vous arrivera de broncher sur la pente raide et périlleuse de ce ciel, vous mériterez que Dieu s'incline vers vous, ouvre encore une fois de plus ses trésors de miséricorde et dise avec l'accusé ému d'un père qui voit venir à lui son enfant coupable, mais repentant et aimant... Remittuntur ei peccata multa, quoniam + dilexit multam. Beaucoup de péchés lui sont remis, parce qu'il a beaucoup aimé.

Ainsi soit-il!

⑤

1926

50 urte hantun Frantzia gobernatzun dertien gizonak (3)
Framazoniaraz murriztuak dire, Louis Lagumak. Adelaizpegi eta
Patek egia guen leuz gauratari: ez gure konpultillan, gure
Framazoniaraz. Framazoniaraz dazkha hie iragarrian, gure
deputatuak 242, Framazoniaraz ^{dirigunt}, eta bertze ~~gure~~ bat deputatu
grado korbat bertze Framazoniaraz lagundue dituztenak. Fra-
mazoniaraz nahi duena lehor dute leuz egia, eta ezten dute.

Hortik, lait korak dituzten dituzten lege nola korak izan
dite kondemnatuak, garzeta ak, orlione. Hala gurein Honka-
korak duina gure, eta elija katolikoa gurein Hala sariduz,
eta gurein eta partituntan ^{leuz} buruzguz. Aragoniaraz bert
eta esperientziak garzeta dituzte lege korak, ezizkataraz
destinatuzak, eziztatuzak baitoaz. Bertik ez du klark-
go eziztatuz gurein, kaltekorak, leuz ^{gure} eta sariduz
duak leuzak. ez gauratuz, eziztatuz, nautatuz, nautari-
tatek leuz gure, gure eta sariduz bert, adabi da gure-
tatek. Leuz du aplazago izan, bertan da gure; Hala-
nak, abulnak amoz, kuniak bert tobat bert, eta
korbatuzak egia; gauratuz bertik eta duena orlag-
gai korak ala bertan. » Pio X gaurak eta Pio XI gaur-
nak eziztatuz dituzte eta kondemnatuz bert. Bertatik adia-
riaz bertuzten orailo Hala sariduz, Pio XI gaurak, lagoch-
go izan gure lege laitko bertez leuz, Hala sariduz korak
gaurak jartuzaz; du, orizketa Hala sariduz kondemnatuz,
korak eta bertan bertan duela kondemnatuz. Izarite bat
dituzte dituzte eta lege laitko korak.

Kondemnatuz izan dute ere gaurak Frantziako kardi-
nale, arklapuzpille, apuzpille, jartze urtean. Bertatik
eta gurein, phendu korak gaurak, katolikoa buruzguzik be-
zala bertuzten dute.

Aragoniaraz eta esperientziak ere kondemnatuz dituzte,
lege laitko korak. Hala gurein leuz gure, gaurak da nauti-
zen. Hala, gure inagarten du, gauratuz, Rusiaz.

Estola laitko korak koratuz nahi bertik; ez dela egina
zuzen inspektuz Framazon bat, Martik bertuz, izharat-
zen, kondemnatuz; bertan eta leuzik orlione. Katolikoa
eziztatuz; bertan bertan zuzen gurein Hala sariduz. Hala-
bert gure, estola nola bert bat, gure, eran nahi da
gaurak duela, Framazon, hedatuz gurein ^{dirigunt}

Frantzia gaurak, estola bert gaurak bertatik
gurein ez bertatik orlan duela Frantziatik gaur
bert, orlione leuz, nahi gurein bertez bertatik bert
gaurak bertatik, gauratuz, bertatik bertatik

~~Dimanche 7 Février 1926~~

5

~~Raionato, L'Amello eta Obamello apuzatut leu d'arabellu
7 apuzer eta fedelitate igotzen dire~~

ez dute luzaz iraunen. Oriaze iraganetako batzuen ondortik,
lehiatuko zoziona! "Hiruak pariatzen dutezuek, zuen eran
zen. Karrotak". Eta geroztik, erantzaratasaz gabe, gogotak er,
gutiziatik, biltatuz berdin, lehiatzen on egiten zuten irizozkari
guzen karrotak. Daktulak, non ere biltzen gauri zan-
koaren Oribidientziak, eta hori. Haraizko pariatzen, bizi egun
bidiz biltzen, oharatuz iragan ^{zuzela} biziaren gupiaz zaria,
egun batuz, zuzen Barian ezberlotutik, gaitzotzen fob-
zuzel adiarazi ^{deu}, pariatzen duen populua hori, ez dela bidez
biziarek, pariatzek ^g duela dena onik; nehorik ^g duela pariat
zea merxi; bantak gaitzotzen pariatzen duenaren jatek; haren, lu-
haren gaurian duela biltatutik leu forma egiteko; biltatuz da-
gala biltatutik, eta ^g bertz nehorik, bizi gutxi biltatuz zaria
Eta gero biltatzen dire, bionela 50 urte bantak ezabatuz dutez populua,
lege ezabatuz biltatzen, nahiz dela biltatzen daiz biltatuz jabetu!

~~Haraizko pariatzen gizon biltatzen biltatzen erantzen zuzen: alabari
gizon, bizi arbasu, biltatuz, biltatuz, biltatuz ony gaitzotzen
biltatzen da biltatuz da biltatuz biltatuz, zuzen biltatuz, biltatuz
zuzen biltatuz, biltatuz~~

Hona gaurian deramatuz biltatuz lege biltatuz,
zuzen biltatuz biltatuz edo zuzen biltatuz biltatuz lege biltatuz 1) Bari, apuzatuz
Landi biltatuz biltatuz zuzen, jatek biltatuz biltatuz, gubarnatuz
erantzen manamenduz, biltatuz, biltatuz, biltatuz, gubarnatuz
Lari zuzen biltatuz, biltatuz, biltatuz gabe, zuzen biltatuz biltatuz
Leku biltatuz biltatuz, zuzen biltatuz biltatuz, biltatuz
nazioz arrotzen biltatuz biltatuz.

Ez ditazte gauriazko biltatuz biltatuz legeak.
(Legida, biltatuz biltatuz)

1) biltatuz biltatuz biltatuz.

Kuwa orri, inahertuta dantzet Juan Ippa.
Kuwa Garizumakotz igotzen danda guthuman Egoren
gathin.

6

Hainide marle marleak,

III

Poge laitte haur Kontu-egitela, goe arizan die Katali-
Kraak? Guduan. 50 urte badihan, guduak die. Erlesionaren
gathin, ~~erlesionaren~~ erlesionaren orban, buru abegithi diele etorian.
7 latanen baderu, dembona bostoz, exaktak, maldatnak
izan die, gure duleko- zuzenoz maldatzele, suestengatzela.

Barian gabartzele orde, gabartzele izan goe. Noren
faltaz? Katali-kun buru faltaz: - Batzuek, diuza bakanik
emany, urte diele beru egirikidea Kompletua dutele; - Bert
ze batzuek goraki, suniniki ere, adianesten dutele, ez dutele
lege gaisto biziak onesten; guduak diele dela, etoie batzue
tu, eta goe, orla beru boren ondotele, denit ez dute egiten;
- Bertze batzuek etzaiete iduli beru dagola, boretu, eharmer
ren alde jagartze; - Bertze batzuek ez die bizitzen, zubu-
tzianen orizathian, ez gaiten beru; giretino ~~ez~~ ^{dute erosten} bizi ez da
sildade ~~ez~~ bizi, beru huren gainean. - Bertze batzuek
has-beheren edo dolamentan jagarten dute beru ^{denboran} ~~ez~~;
bortan dago beru entzuzna ^{ren hauria}. - Askok aytunen, beru
denit egiten ez dute denboran, Kritekatzuek edo ^{goratzen} ~~gaitzen~~
dituzte bormate onete gozonal, zubu egiten denboran.
Haldakel, Katali-kun elyamen artean, nahastu dituzte;
muspikhal ^{araz} ~~ez~~ dituzte, lutanagten dituzte.

7

Geno, katoliko gupiet ez dute ladin pentsatzen
lege hori garrian. Lege hori konkordantia dire eta
sardinias, apizpiteras; gutiz gehienek sinisten dituzte;
hori eranes, epiteras ere, badanda. Ondikotz, ladin
ordian asto, "politika", horan ere, sartzen dute. Ber,
diote, lege laikoa ez dire lege onak. Berriag, ze na-
hurre, egiazal dirioaz gure, gaurkotan onak, sumeti
gaiten, gogoz edo libotzen onak gabe; sumeti, gure
etorren eztatza gaiten, berri gure alde emeti emeti edo
lader gutiago etoi bilharatzen gaiten. Eta gure etoi
ak baliatzen dire, hori egiazal dirioaz, garizteko lege
laikoa bez konkordantzen dituztenak; ystheriatzko Nazeta
edo egunari, astekarietan, y dusea beraz beraz izan
lege laiko hori, katoliko astok zerbitz onak kanpuz
deinaz gure.

Berri araguri lot orain, zerbitz izan gure ~~gure~~
garbitatzen, ^{darikua.} ~~darikua.~~ Balaruak ez dire onak ypi-
nak, onak moldatzen, frantzesak dira, beraz den byda
organizatzen. Badi aintzindariak, badi soldadok,
barian ez da armadant; soldadok ez dute asti ob-
dientzia edo jainko etortzen berri aintzindarien.
Suroz nahi da: berri bat berri lantze, berri bat azkara,
lantzen; eta gure, mullerok jainkoan ere, mull-
erok badiok berri aintzindari tipiak, berri nahi
barian. Gureak ebea, gureak argi, elgoz oti, eta

8
Latasun zeri, leiald hartan, jazar eta aierari. Baitan
ez; latorbarkak bere burua dauka abiltanill, zurbunonill;
lortik hema, desobediencia, flakezia; ~~eta~~ ^{aldiz} etsaia ~~etsaia~~
antsatzen, inoana, hitoria.

Kazeta txanek ere - leize aragoan leiz oarri - etanzen
dantute kalte. Hantiz iñteriaz, kantziz inperiaz da, dai
gum oenan. Gehienek, zozue lortute inakutzas, eta lantag daki
pessatzon; ~~eta~~ Kazeta txanek inakutzas dituztenek, lantag
dute beraz pentatutko; zozue berberanate, eta hala dute ere
egin nabillor. Bada, Frantziar, Kazeta txanek inobedari;
Kampaña zotokaraino oartzun dire; ~~eta~~ Kazeta gristino,
Katolikoen aldiz, aras guti, aras guti. Hiridarr, eman gabe
daba, Kazeta txana naraiten dela. Zombak Katolikoen ez dituz
leitzun "La France de Bourdon eta La Dépêche de Bourdon,
Kondenaual dituzten Kasabak, Lortekin dituztela beraz lortz-
izpintuak pozonidatzun! Frantziar ordean Muter oke
da gure egunari edo Kazeta Katolikoen inakutzas? Ez ikki!
Dio Kondenaualk errantzen gure: « Manduko populuen er-
lisionetara, autoritatearen sungetituenak, 30 urteren
buruko bilhata lortike; Kazeta txanek lortizik ez inakutzas,
populua inperio eta erelollatu bat. Ez da predikatu, Kazeta
txanek ihardok dezatenik. » - Kazeta, hala lortolatu ere,
ez jarillorun kanta g alde, neurte dituzun diemak, ez dire
zozue lanjend gabe. Orain nahi lortite eman atsegin. ^{situa} ~~eta~~ ~~eta~~
~~eta~~ ordean orak eta ngia inlengatu nahi, etain-

zomak, frankos by-umail, framazonak ez duenak
kaino, bizaki gutxiago bontze. Hala ere ~~hain~~ 12 milioi
by-umail frankoak, ez da 36.200 framazon laizak.

- Katalunian auzindari batzuk adierazten zuten:

a Or lagintzen; laginen erabiler, laginen uidera, lapi-
ner onakuna, lagintzen ^{hainbat} elakendak ^{guzuzak!} Erakiten
abal zuten orain: lagintzen orain Eliza, bere argi, Notsola,
zabentzia, esperientzia, ordenaerkin. Eta Katalunian bunt-
zatuak izan dire, zuten eta gertatu baina gertatu dena:
ez baina izan ordena; talamun, obediencia, umillatasun
epiastatik; hitz bates, Katalunian ez baintze izan egiatze
Katalunian.....

Ordama behar den izandean.

Haraberruntze ^{garrantzi} bue famulietan
manaxte ditte ² / muga bue ama zuzentze
erite mugatze; bue ^{hainbat} = mite, bue
otzi zuzentze.

Hona Leon XIII gainera hita sarriak zituen ^{deitu} has. 12
duten: Elizaren gurea berrituz eta jarritikoa laguntza hurr-
bilago. — Berste batzuen erosten dute: «Uho eguzi deaguz,
arren eta gure etxerak y diten gurea gurea esaldia.» Leon
XIII gainera iharduten dute orain e. Holako gogorak aldeak
kontua ote dute Elizak? Elizaren etxerak aldeak azaltzen dute,
ez zuzen gure or, baina bai hurre hurrean.» Hona gurea,
Katalun eguziaren behar den heldumak gabe, berenik gabe,
gurekatu, y ^{ren} kontu soldado zui, leial bat legala.» Katalunak
Frantziar, ^{gare} Frantziar, gure etxerak legala. Badituzen
gure zuzenak; y dute etxerak beren berrituz eta ez gurea,
Heren kontuak legeak behar dute beren. Lege laillaren
suntuzen gurea Berenak eta Berenak berrituz
galdetzen; galde beren dute orain ezten. Ez gurea beren
lagunen ondoren; zuzenak berrituz dute etxerak. Ezin jasan
dezaguzen ahartara bat gurea lege beren batzuen zuzenak
beren dute, Frantziar beren, Frantziar berenak berrituz
eta y dute gurea jasanen. — Orain arte berrituz orain zero bat:
lege lege dela, lege laillaren ezin berrituz gurea; berrituz,
Frantziar erosten ote dute legala. Ezin berrituz beren be-
zala gurea orain! Lege bat da berrituz, berrituz beren dute,
aldamen beren gurea gabe; berrituz beren y da gurea lege,
jarririk lege da. 10 manamenduz berrituz beren gurea
dute, berrituz lege gurea, gurea, beren alde ezin-
eta, berrituz beren dute, berrituz beren, berrituz beren
berrituz, berrituz beren dute. Gure

Kotz, katolikak zuen baita gehiuntz gozoz. Lera ¹⁴
dehalde utziak, guduak, erlijioaren banden zabal eta
ballanonen fear, ~~hainbat~~ ^{instituzio eta erlijioak} leak bantatu dantzen
buruzagion dirupulak hitz oroz ihardesten, bari janzuz
elortzen, baret erron lerron edo moliton guduakotzen ;
hala egniz, eta g lertzele, bantufageu oronada bat egniz gen.
hantuzkora egniz molitonon.

Bai, orona menzo bantatu diruz. Eliza
nahi lertzele ehantzi. Duela 2 urte, behin bantoz gozoz
beru hedia airtontza dute. Katolikak ehantzi dute, desa-
fia albertu dute. Gurek itoaia leba dago, balditua
edo utonatu lezala, zinezko oldarion abiatuak ote garun
ala ez - Katolikak bantatu buruzagi bat ; bantuz molitonak
Oronon egniz gilitat egnitak ; bantuz gurek. Naber-
mendia eta zalapanta edurik balabate bantuziam. Egniz-
molit, egniz aldute, gure airtatu bantuz ziona ; egniz dute
munduan bi vidar bantuz : Eliza eta Erlijioaren - Biantuz
bat da bantuzkora ; gure bantuzkora gurek ehantziak egniz
dute »

Badakit Katolikak egniz hedia nan dute.
Ditzala gurek lagunt bantuz bantuz !

Egniz egniz dute gure gurek - Manamendutak
vialentzial dizekoro eliza dizekoro. - Gurek
biantuz gurek ehantziak emanak egniz dute ^{Bantuz}
gurek airtuz egniz - biantuz ^{gurek} vialentzial ^{gurek} egniz
egnitak 3 gurek gurek biantuz biantuz egniz egniz

Egniz biantuz, 1926ko biantuz 2 or, biantuz biantuz
Biantuz biantuz biantuz. - Biantuz biantuz, biantuz biantuz biantuz